

Aula Magna na Staroměstském náměstí
Diplomová práce
vypracovaná pod vedením

MgA. Ondřeje Císlera Ph.D.
a MgA. Lenky Milerové

zimní semestr 2021
Fakulta architektury
ČVUT Praha

Oponent
MgA. Petr Souček

Konzultace
Ing. Stanislava Neubergová, Ph.D.
doc. Dr. Ing. Martin Pospíšil, Ph.D.

Autor
Oksana Džabarjan

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

Jméno a příjmení:

Oksana Džabarjan

Datum narození:

10.06.1997

akademický rok / semestr:

2021/2022 zimní semestr

obor:

architektura a urbanizmus

ústav:

15118 ústav nauky o budovách

vedoucí diplomové práce:

MgA. Ondřej Císler, Ph.D.

MgA. Lenka Milerová

téma diplomové práce:

Aula Magna na Staroměstském náměstí

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Aula Magna pro Univerzitu Karlova na Staroměstském náměstí

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Stavební program bude specifikován v průběhu semestru po konzultacích s vedoucím práce.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

Bude specifikováno v průběhu semestru po konzultacích s vedoucím práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Bude specifikováno v průběhu semestru po konzultacích s vedoucím práce.

Datum a podpis studenta

27.09.2021

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

14.9.2021

08 - 10 - 2021

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:

AR 2020/2021, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

(ČJ) AULA MAGNA PRO KARLOVU UNIVERZITU

(AJ) AULA MAGNA FOR CHARLES UNIVERSITY

JAZYK PRÁCE: ČJ

Vedoucí práce:

MgA. Ondřej Císler, Ph.D., MgA. Lenka Milerová

Ústav: 15118 Ústav nauky o budovách

Oponent práce:

MgA. Petr Souček

Klíčová slova

(česká):

Auditorium, Univerzita Karlova, Staroměstské náměstí

Anotace

(česká):

Práce se zabývá tématem doplnění struktury Staroměstského náměstí v Praze. Návrh auly magny vychází z reference Staroměstské radnice, která v minulosti tvořila jihozápadní fasádu náměstí.

Anotace (anglická):

The thesis deals with the topic of supplementing the structure of the Old Town Square in Prague. The design of the magna auditorium is based on the reference of the Old Town Hall, which in the past formed the southwest façade of the square.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

7.1.2022

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

Staroměstské náměstí bylo svědkem mnoha dějinných událostí, státních převratů, demonstrací, ceremoniálů, ale i velkolepých oslav. Pořádaly se tu jedny z prvních trhů v Praze, které pak přerostly v hlavní pražské tržiště. Tato funkce částečně na několik týdnů v roce přetrvala dodnes. Sportovci na náměstí slaví ty největší úspěchy, konají se tu demonstrace a turisté obdivují krásy pražských měšťanských domů, kostelů a radnici. V minulosti se tu konaly i slavnostní přísahy nebo národní manifestace (např. položení základního kamene památníku mistra Jana Husa), dříve ale i veřejné popravy (Jan Želivský, poprava 27 českých pánů).

I přes četné přestavby a demolice si náměstí zachovalo svůj historický ráz. Nacházejí se tu snad všechny stavební slohy od románských sklepů, přes gotická jádra domů po barokní štítý domů. Roky se vyvíjející kompozice a uzavřenost náměstí byla narušena pražskou asanací na přelomu 19. a 20. století. Neutěšenou proměnou prošel radniční blok a přilehlé budovy v severní části náměstí. Znamenalo to konec uzavřenosti a středověkého rázu náměstí. Atmosféra a život, který tu panoval, jako by se vytratil otevřeným a neurčitým prostorem v severozápadním cípu náměstí. Uzavřené klikaté a v profilu vertikální ulice narušil široký otevřený bulvár Pařížské ulice. Kompaktnost náměstí pak definitivně narušilo zboření novogotické severní části radnice na konci války. Současná beznaděj trvá více než 70 let. Slavnou Staroměstskou radnici a jeden z největších barokních měšťanských domů v Praze nahradil prázdný dočasný prostor obsazený stánky s párky, klobásami a trdelníky. Chrám sv. Mikuláše zůstal nahý, odkrytý do celého náměstí. Právě nová zástavba v těchto místech by měla navrátit zašlou důstojnost a kompaktnost náměstí.

Partery budov jsou dnes již definitivně turistifikované a z budov na náměstí se během posledních desetiletí vytrácí městotvorné funkce. Nová zástavba v severozápadním cípu tak nemusí jen napravovat chyby z přelomu století doplněním zástavby, ale napomoci náměstí se vrátit blíže lidem, blíže Pražanům, a to svým využitím. Je důležité vrátit náměstí důstojnost.

Stavební program na tak významném místě, které bylo svědkem celých dějin Prahy, nemůže být všední, musí být vznešený, zároveň ale městský. Smyslem naší práce je tomu tak učinit včleněním staveb souvisejících s jednou z nejvýznamnějších a nejznámějších institucí naší historie – Univerzitou Karlovou. Ta byla svědkem a tvůrcem historických okamžiků nejen Prahy, ale celé naší země. Ve středověku se zasloužila o rozvoj Prahy, její absolventi byli významnými osobnostmi našich dějin. Je zárukou stability, tradice a otevřenosti všem. Univerzita Karlova je v naší zemi pojmem, je historií. Právě tyto aspekty potřebuje Staroměstské náměstí. Navrhujeme tři způsoby rozvoje UK v severozápadním cípu náměstí - aula magna, reprezentativní bydlení pro pedagogy a studentský dům.

Symbolicky potvrzujeme postavení univerzity v rámci města.

Analytická část

1	Historie	10
	1.1 Staré Město	
	Urbanismus Starého Města	
	1.2 Staroměstské náměstí	
	Významné události	
	Pražská asanace	
	1.3 Staroměstská radnice	
	1.4 Krennův dům	
	1.5 Náměstí na mapách	

2	Vize	43
	2.1 1. soutěž	
	2.2 2. soutěž	
	2.3 3. soutěž	
	2.4 4. soutěž	
	2.5 události 1945	
	2.6 5. soutěž	
	2.7 6. soutěž	
	2.8 7. soutěž	
	2.9 8. soutěž	

3	Zadání	57
	3.1 Univerzita Karlova	
	3.2 Prostory UK	
	3.3 aula Magna	
	3.4 reference	

Návrh	71
--------------------	-----------

Zdroje

1 Historie

1.1

Staré Město,
původně Pražské město

Staré Město byla první souvisle osídlená a opevněná měšťantská čtvrť (dříve město pražské) v Praze. Nachází se tu mimořádné množství historicky cenné a dochované architektury všech slohů od románského po současnost. Středem této čtvrti je již od 12.století Staroměstské náměstí (Veliký rynek).

Prvním důkazem stálého středověkého osídlení jsou nalezená pohřebiště z 9-10. století v oblasti dnešních ulic Bartolomějská a Na Perštýně a v místě Staroměstského náměstí. Nejstarší trhová osada (doklady z 10.století) se nacházela u brodu v místě dnešního Rudolfiny, odtud se větvily tři cesty - na jih, sever a hlavní východ - k Týnu (Hierarchie cest se dále měnila dle stavby mostu přes Vltavu.).

Týn (asi od 10.století) byl hrazený kupecký dvůr s knížecí celnicí neboli Ungeltem, při níž stál špitál s kostelem P.Marie. V okolí od 10.století vzniká kupecká osada a několik vesnic s kostelíky. U Týnu se také nacházelo další tržiště, které bylo předchůdcem dnešního Staroměstského náměstí.

V 11.století a 1.polovině 12.století se nacházely v oblasti Starého Města roztroušené sídelní jednotky v okolí obchodních cest a dvorců. V 2.polovině 12.století se zástavba už relativně zahušťovala, podél ulic Jiřská a Husova (obchodní cesty) se nacházela souvislá zástavba. Mezi lety 1172-1334 vedl přes Vltavu kamenný Juditin most, před tím se tu nacházel nejspíš dřevěný. Na začátku 13. století si kupci staví kostel sv.Mikuláše a přesouvá se k němu i tržiště.

Někdy v letech 1232-34 získává Staré město (Město pražské) městská práva, konšelé ale zasedají v kostele, nebo v soukromých domech. Městská obec se skládala z kupeckých osad s určitými privilegii, které se dokázaly v průběhu 12. a 13.století sjednotit. V letech 1230-1252 nechává Václav I. opevnit Staré město (13 bran, 30 metrů vysoké věže). Město tak získává vytyčený prostor pro další vývoj. Z opevnění zůstaly zachovány dvě věže ve vnitroblocích u Národní třídy a zbytky mústku ve vestibulu stanice Můstek. Část brány Havelská je dodnes v domě č.p. 401 v Rytířské ulici. Z míst dnešního Rudolfiny se kvůli výstavbě hradeb (u Vltavy spíše zídky) u řeky přesouvá tržiště a osada do prostorů dnešního Staroměstského náměstí. To se tak stává nejdůležitějším tržištěm ve městě. Při stavbě hradeb se vyvyšuje navážkou celé území, románská přízemí se stávají sklepy gotických domů.

Důležitým mezníkem pro Staré město je rok 1338, kdy vydal Jan Lucemburský svolení k výstavbě radnice. K tomuto účelu zakupují radní Wolflinův dům (ten se pak dále rozšiřuje, staví radniční věž a v průběhu staletí se připojují další domy).

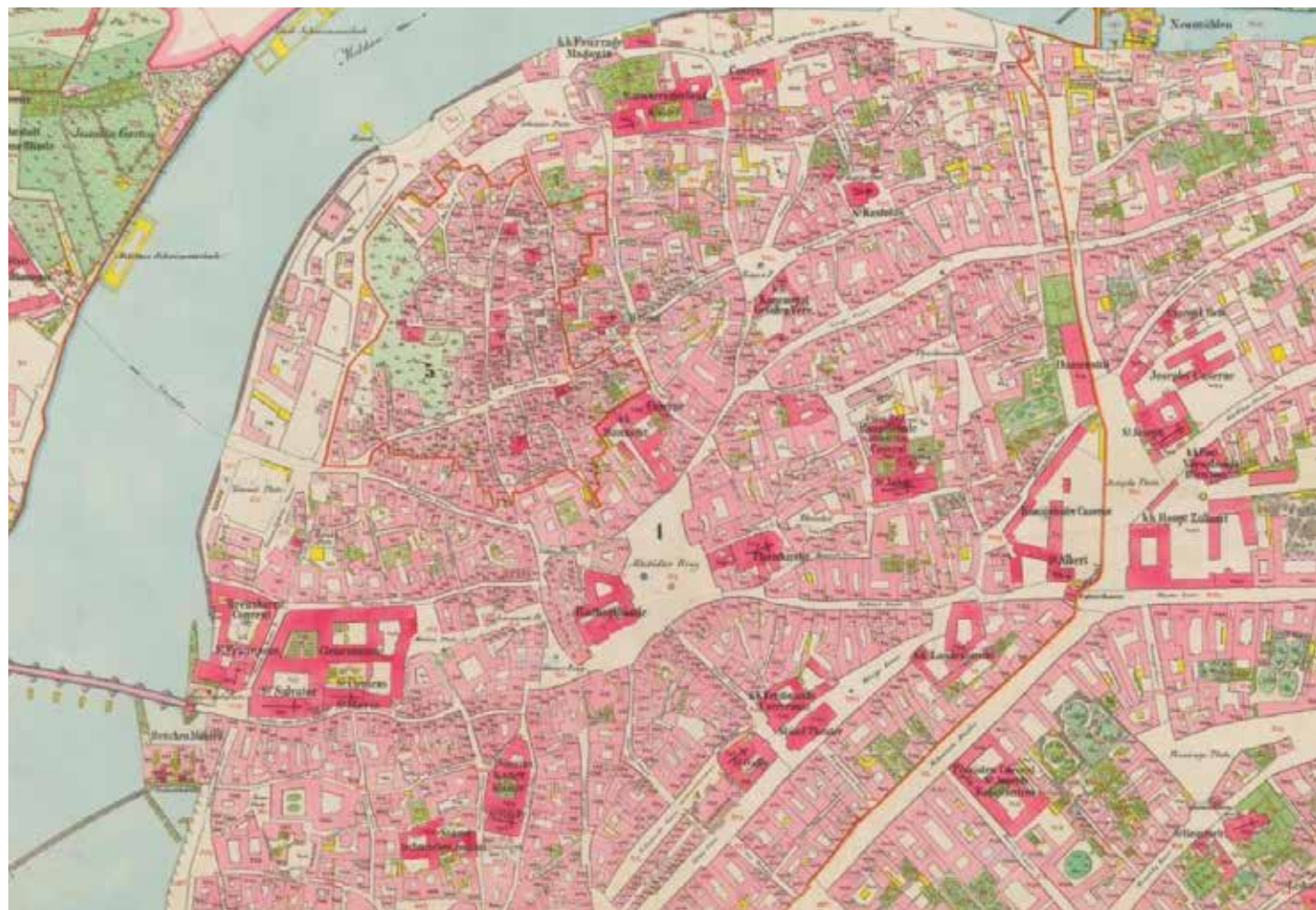
V roce 1348 nechal Karel IV. založit Univerzitu Karlovu, v roce 1357 vznikl v místě zbořeného Juditina mostu Karlův. Univerzitu daroval Václav I. dům (dnes Karolinum) a vznikly tu prostory pro posluchárny, knihovnu, byty profesorů, aula, ale i třeba věznice a parní lázně.

V roce 1621 dochází k popravě 27 českých pánů, následující úpadek českých zemí a vleklá válka zamezila do konce století další rozvoj. Až poté na přelomu století přichází na Staré město baroko - chrám sv. Mikuláše (K.I.Dietzenhofer).

Při opevnění Starého Města byla u řeky jen jednoduchá zeď, Karel IV. ji nechal zbourat a do 19. století zde byly jen rybářské domky, ohrady s dřívím a smetiště. V roce 1875 byla dostavěna ta v úseku Palachova náměstí, vzápětí zde vzniká UMPRUM a Rudolfinum, v 20.století bylo náměstí uzavřeno budovou FF UK.

Výrazným zásahem do Starého města a především do sousedního Josefova byla tzv. Pražský asanace, která započala v roce 1894. Řada křivolakých uliček byla narovnána a starou zástavbu na mnoha místech nahradila nová (např. Severní část Staroměstského náměstí, nebo okolí Mariánského náměstí). Původní plány byly ale mnohem rozsáhlejší a naštěstí se je nepodařilo naplnit. Ušetřeny měly být totiž jen ty nejvýznamnější budovy.

Na konci války při Pražském povstání bylo zničeno severní a východní křídlo Staroměstské radnice. Poškozena byla také řada domů v jižní části náměstí, ty se ale podařilo zachránit.

1.2

Staroměstské náměstí

Významné události na náměstí

Před Týnským chrámem se nachází raně gotická Týnská škola a sousedí s ní dům U bílého jednorozce. Hned v sousedství a také na východní straně náměstí byl kolem roku 1340 vystavěn Dům U zvonu (barokně přestavěn - omlácen, přepatrován, znehodnocen; v 20. století regotizován). Vedle něho byl mezi 1755 - 1765 postaven palác Goltz-Kinských. Domy na jižní straně mají nejlépe zachovanou parcelační strukturu a mají převážně barokní štíty ale gotické jádro.

Barokní dominantou náměstí je chrám sv. Mikuláše 1732-1735. K.I.Dientzenhofer mladší navrhl chrám do zcela rozdílné urbanistické situace než dnes. Byl orientovaný do Kur-ného trhu vchodem jižním směrem. Asanace na přelomu 19. a 20.století proměnila náměstí jako ještě žádný zásah před tím. Došlo k demolici celé severní fronty včetně Krennova domu, který společně s Desfourským nebyl už nikdy obnoven (novostavbou na původním místě). Ostatní domy byly zbourány a nahrazeny novostavbami, které ale držely stejnou uliční čáru a byly podobně vysoké. V severní části byla do náměstí probourána Pařížská ulice a chrám sv. Mikuláše byl odhalen pro dálkové průhledy. Celá kompozice náměstí a Dientzenhoferovy záměry s chrámem byly výrazně narušeny.

Od konce 19.století jezdila v jižní části náměstí koňka (vzápětí tramvaj), později pak i podél radnice do Pařížské ulice. V roce 1960 (respektive 1925) byla trať zrušena.

V květnu 1945 při povstání bylo zničeno severní a východní křídlo novogotické části radnice a poškozena řada domů v jižní části náměstí. Poškozené části radnice musely být strženy a volná parcela zde stojí do dnes.

Staroměstské náměstí je historicky jedno z nejdůležitějších míst v Praze, a proto bylo svědkem několika významných událostí pro naši zemi.

- 1437 - poprava Jana Želivského
- 1458 - korunovace Jiřího z Poděbrad na radnici
- 1483 - 2. Pražská defenestrace (Staroměstská i Novoměstská radnice)
- 1621 - poprava 27 vůdců stavovského povstání
- 1918 - vznik ČSR - stržení Mariánského sloupu
- 1945 - Pražské povstání - poničení domů na jižní straně, stržení části radnice
- 1948 - komunistický převrat a projev Klementa Gottwalda ("Právě se vracím z Hradu od prezidenta republiky.")

Aktivita na náměstí v minulosti

- trhy, popravy a veřejné soudy, vojenské přehlídky a přísahy
- 19.století - národoobrozenské slavnosti a shromáždění (např. položení základního kamene Husova pomníku 1903), slavnostní shromáždění (např. Všesokolské slety)
- poválečná historie - demonstrace, shromáždění, trhy (velikonoční, vánoční)

1 Stabilní katastr 1842, severně a západně od Staroměstského náměstí jsou ještě patrné křivolaké a úzké středověké uličky, asanace začala ke konci 19.století

1 2 3 4 5 6

Jižní křídlo radnice (3-6 Staroměstská radnice)

- 1 - Dům U Zlatého rohu - vznikl v roce 1623 spojením dvou středověkých domů v duchu renesance
- 2 - Dům U Minuty - Nárožní dům vznikl v období pozdní gotiky, po roce 1564 byl renesančně upraven. Koncem 16. století byl navýšen o třetí patro. V roce 1938 bylo proraženo loubí.
- 3 - Dům U Kohouta - Byl připojen jako poslední dům k radnici v 19. století
- 4 - Mikšův dům - Dům byl připojen k radnici v 16. století, v 19. století byl přestavěn
- 5 - Dům Kramáře Kříže - první připojený dům k radnici v roce 1387
- 6 - Wolfínův dům s radniční věží a orlojem - první dům radnice

Severní část náměstí

- 7 - Schierův dům byl postaven v letech 1896–1897 v době asanace Starého města. Výška a hmota původní podoby převyšovala chrám sv. Mikuláše. V roce 1945 byl ale dům poškozen a snížen o jedno patro. Původní mansarda již nebyla obnovena.
- 8 - Palác bývalé Městské pojišťovny, nyní Ministerstva pro místní rozvoj (dvě fasády)
- 9 - bývalý klášter paulánů

Východní část náměstí

- 10 - dům U Zlatého slona - Novostavba po asanaci z roku 1905. Výškově odpovídal původní zástavbě, byl ale zúžen, aby byl umožněn širší vstup do náměstí z ulice Dlouhá.
- 11 - Zlatý Kříž
- 12 - Palác Goltz-Kinských - Jedná se o významný rokokový palác.
- 13 - dům U Kamenného zvonu - Gotický dům, který byl obnoven v 20. století
- 14 - Týnská škola
- 15 - dům U Bílého jednorozce

Jižní část náměstí

- 16 - Štorchův dům (U Kamenné panny Marie, U Černých dveří)
- 17 - dům U Kamenného beránka
- 18 - bývalý klášter paulánů
- 19 - U Kamenného stolu
- 20 - U Lazara
- 21 - U Červených dveří
- 22 - U Zlatého velblouda, U Zlatého jednorozce
- 23 - U Zlaté koruny, U Zlatého koníka (spojené dva domy)
- 24 - U Bílého anděla
- 25 - U Červené lišky
- 26 - U Modré husy
- 27 - dům Na Kamenci
- 28 - U Vola
- 29 - Vilímkovský dům
- 30 - dům U Černého (Zlatého) anděla

16 17 18 19 20

7 8 9

10 11 12 13 14 15

21 22 23 24 25 26 27 28 29

Z 80.let 19.století pochází Pamětní list, který zmiňuje ideální komplexní rozvoj města pražského. Dle pamětního listu jde především o to vnést do výstavby určitá pravidla, která by zaručila velkoměstský komfort, a ozdravit stávající městskou zástavbu, která často nevyhovovala požadavkům na hygienu a bydlení.

List doslova zmiňuje "nápravy hygienických poměrů, zvýšení stavebního ruchu, vztažení architektonické módnosti, stavební modernosti a okázalé reprezentativnosti do dosud omšelých historických částí". Tuto zdravější a vzdušnější městskou strukturu měl zajistit Stavební řád pro hlavní město Prahu z roku 1886. Neplatil ale pouze jen na předměstí a nové části, ale i na historické jádro, kde se ale jednalo o naprosto rozdílnou situaci a strukturu. Tím se pak v rámci této snahy "ozdravení města" blíže zabýval tzv. Asanační zákon a bylo přesně určeno vymezené území s podrobně vypracovaným plánem přestavby. Jedním z impulsů přestavby byl i pokles počtu obyvatelstva, zatímco naproti tomu nová města v okolí Prahy zažívala stavební horečku.

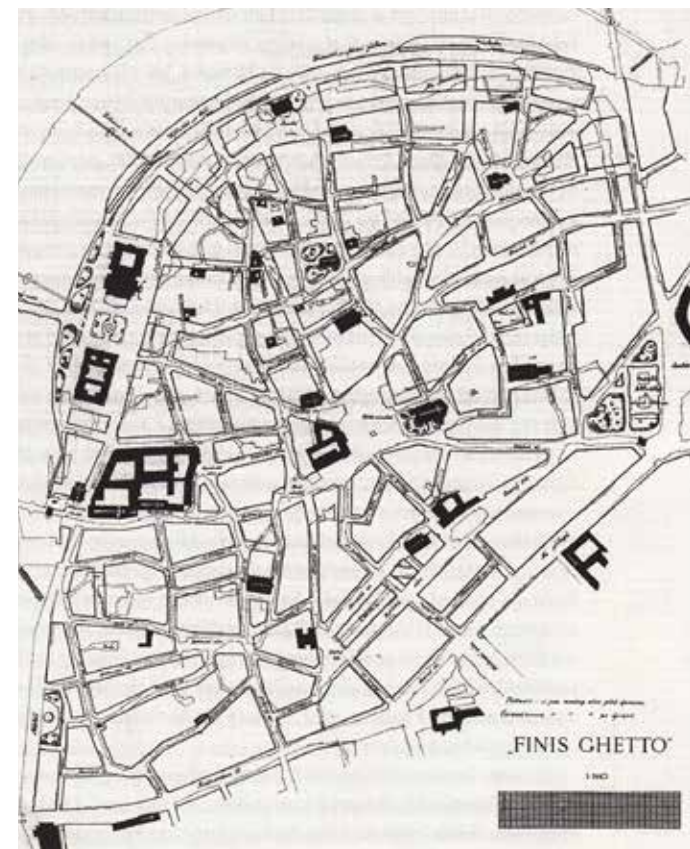
1.října 1886 vyhlásilo město veřejnou soutěž na regulační plán oblasti. Z pěti návrhů se zachoval pouze ten vítězný (viz obr.) Finis Ghetto od A.Hurtiga. Všechny pět návrhů počítalo s radikální modernizací historického jádra a nezabývalo se jen poškozenými částmi ale celým Starým Městem. Návrhy počítaly jen se zachováním historicky nejceněnějších budov jako jsou kostely, Staroměstská radnice a Karolinum. Snad nejradikálnější zásah vítězného týmu bylo zbourání paláce Kinských a sousedních domů. Záměr byl komentován, že Týnský chrám tak bude "zbaven hnusných přístavků, jež přilepeny na mistrovské dílo štíhlé gotiky stírají z dobré poloviny dojem, jež věkopamátný chrám činí na každého, kdo zadívá se v jeho kontury".

Dobový tisk a veřejnost návrh na modernizaci jádra města vítal většinou pozitivně, objevila se ale i řada kritiků z řad odborné veřejnosti nebo významných osob veřejného života (např. Jan Neruda). Navíc byl celý proces značně chaotický a chybělo ucelenějšího plánování celého záměru.

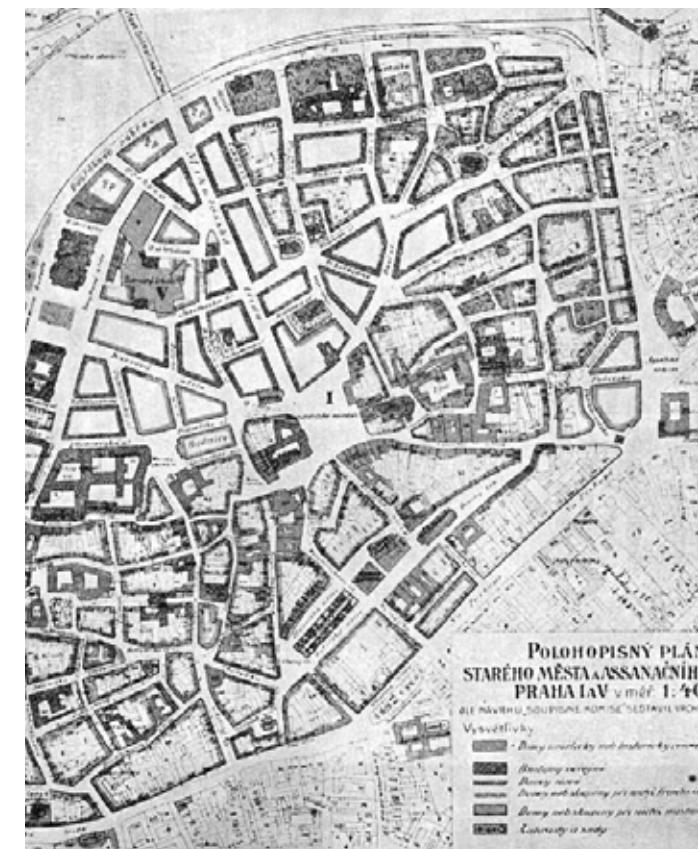
V roce 1896, kdy se ale již začínalo s asanací, se podařilo ustanovit tzv. Uměleckou komisi, která začala pracovat na úpravě regulačního plánu. Na její program navázal Klub za starou Prahu (založen v roce 1900).

Největší zásahy proběhly do roku 1914 a týkaly se především Josefova a sousedních částí Starého Města, ale i Nového Města (okolí Resslovy ulice), Podskalí a Malé Strany. Kvůli nedostatku financí a nesouhlasu odborné veřejnosti nebyly ale všechny původní plány z 90.let naplněny.

Asanace se v prostoru Staroměstského náměstí týkala celé severní části. Všechny domy vyjma chrámu sv. Mikuláše byly zbourány. Desfourský dům byl odstraněn kvůli nové ulici (Pařížská), Krennův dům už nebyl obnoven. Zbývající domy byly nahrazeny novostavbami.

3 Alfréd Hurtig, Matěj Strunc, Jan Hejda, návrh pražské asanace Finis ghetto, 1887, 1.cena

4 Úprava Starého Města po asanaci

5 Asanaci musely ustoupit i dva domy v severovýchodní části náměstí. Modře označen je Krennův dům, fialově pak dům Desfourský. Dnes v jeho místě ústí Pařížská ulice. Zbourány byly i domy po pravé straně. Domy se příliš nezměnily výškově, i uliční čára zůstala stejná.

6
Deitzenhofer navrhoval chrám sv. Mikuláše do zcela jiné situace orientovaný jižním směrem do malého náměstí, tzv. Kurný trh. Dnes je chrám celý odhalen, je viditelný už z dálkových průhledů např. ze Železné nebo Celetné ulice. Chrám se tak dnes nachází se ve zcela rozdílné situaci, která neodpovídá jeho orientaci ani záměru Dietzenhofera.

7
Pohled na Kurný trh od západu. 1898

8
Stejný pohled
2011

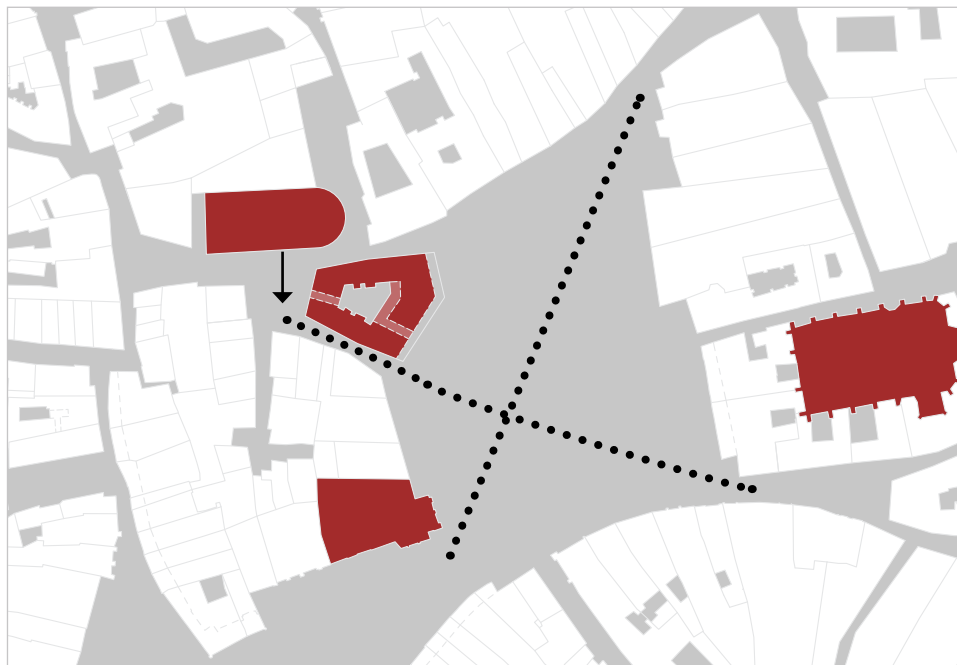
9 Severozápadní cíp náměstí před asanací

10 Pohled na chrám sv. Mikuláše po asanaci

1419

Přibližná podoba náměstí v 15.století. Hlavní osy jsou diagonály. Náměstí je uzavřené a ústí do něho spíše intimnější uličky z křivolakého středověkého Starého Města

1910

Na přelomu století byl zásadně změněn celý prostor náměstí, výrazně se otevřelo severním směrem do nové ulice (dnes Pařížská) a zcela odkryla chrám sv. Mikuláše, který není orientován do náměstí.

1842

Přibližná podoba náměstí v 2.polovině 19.století. Hlavní osy jsou diagonály. Chrám sv.Mikuláše je orientován do Kurného trhu a do trychtýřové uličky k jižnímu křídlu radnice. Západní průčelí chrámu je skryto rohovým domem. Na náměstí vznikl palác Kinských, který spojuje tři domy. Přibližně v těžišti náměstí stojí Krocínova kašna a Mariánský sloup.

současnost

Definitivní zkázou pro kompozici náměstí bylo zničení severní části radnice.

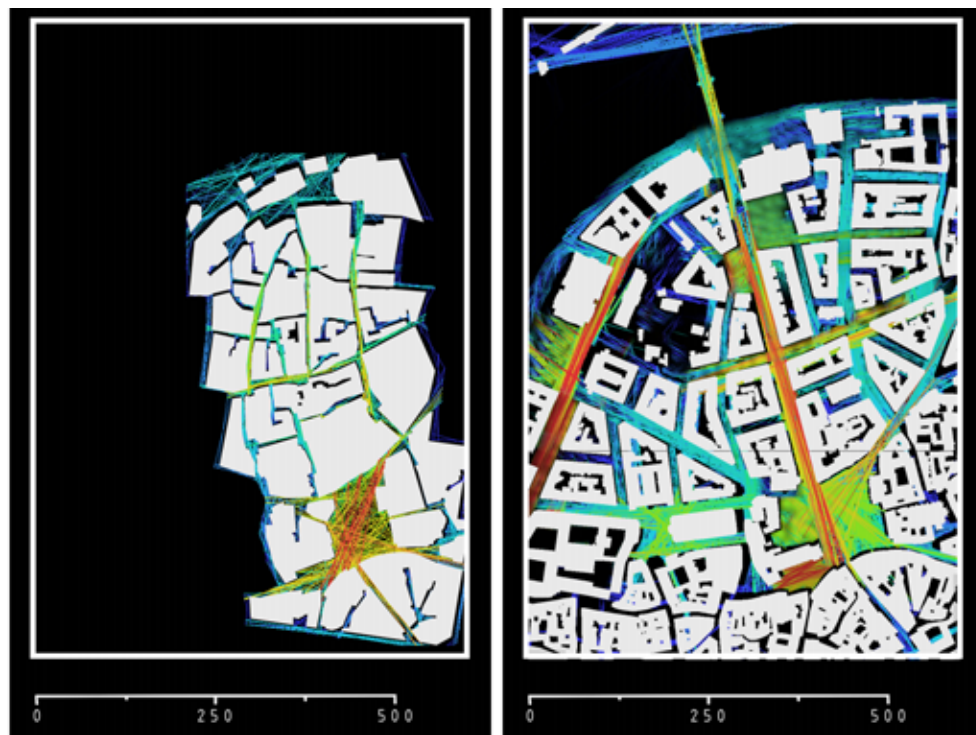
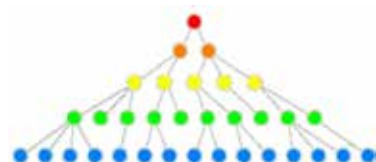
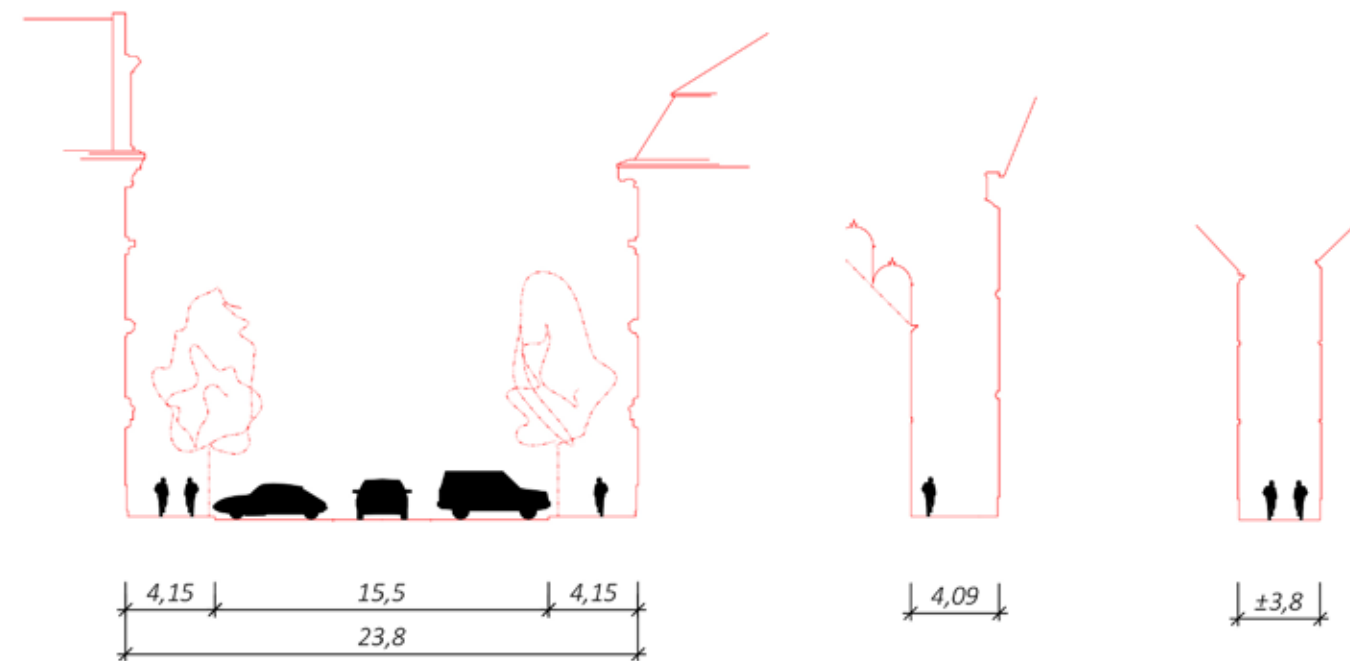

Diagram space syntax zobrazuje výrazný rozdíl hierarchie a struktury ulic před a po asanaci. Struktura ulic po asanaci je racionálně komponována s důrazem na vyšší integritu a hygieničnost prostředí. V rámci náměstí se hlavní diagonální prostupná osa změnila z Dlouhé na ulici Pařížskou.

Pařížská ulice stojí v opozici proti středověkému typu ulic, kterými se přichází na náměstí z jižní strany. Urbanisticky tak Pařížská ulice narušuje uzavřenost náměstí a otevírá pohledové osy.

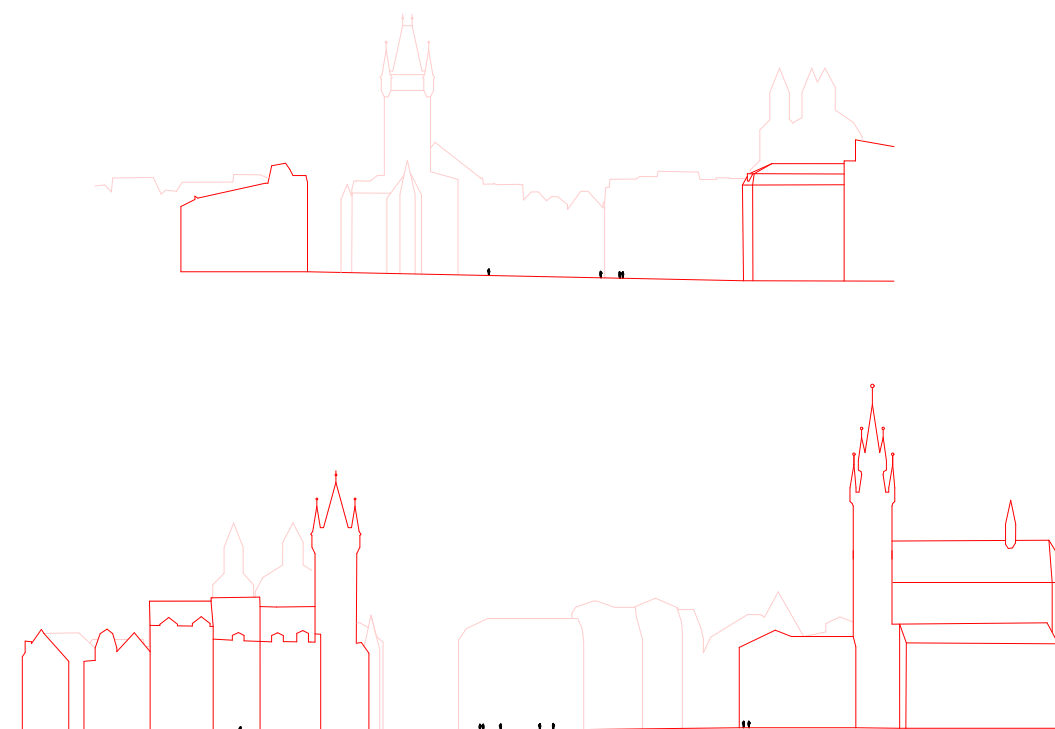
Vstupováním na náměstí ze severu tak přicházíme o moment vstupu, hranice mezi ulicí a náměstím ztrácí na intenzitě.

ul. Pařížská

ul. Týnská

ul. Melantrichova

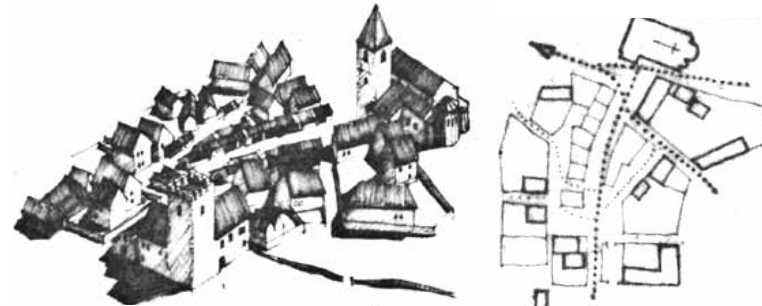
1.3

Staroměstská radnice

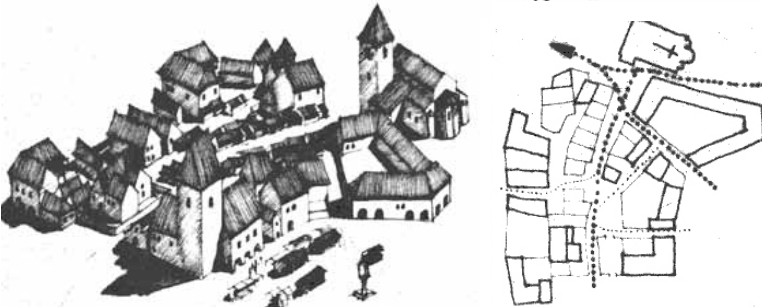
1180

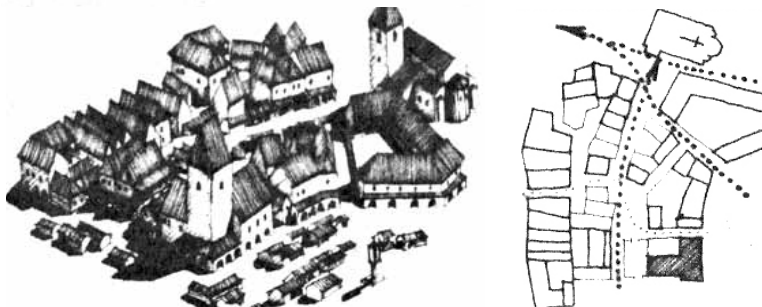
1230

1270

1338

Zakoupení Wolfínova domu pro potřeby radnice

1381

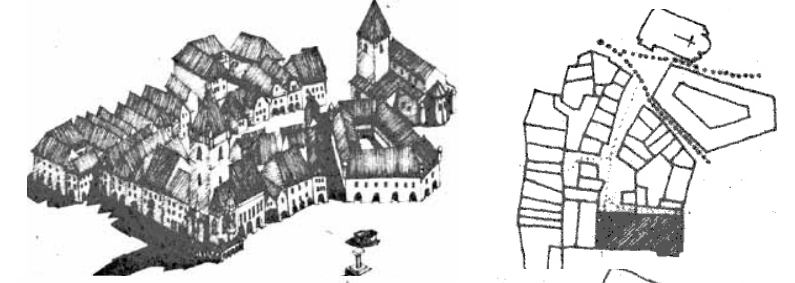
Dostavba nové věže, rozšíření Wolfínova domu, Krenův dům se uzavírá do samostatného bloku

1470

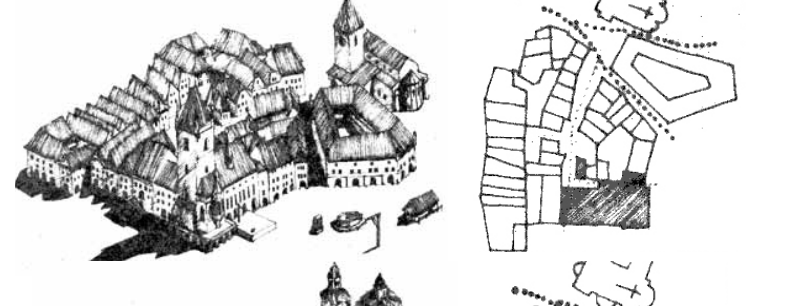

Výstavba pozdně gotického východního křídla, připojení domu Kramáře Kříže

1520

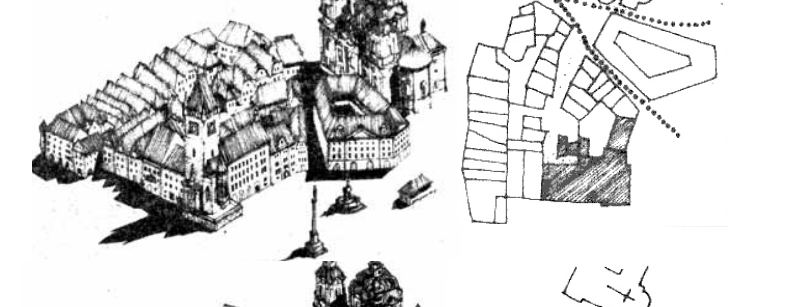

1621

Připojení Mikšova domu, přestavba východního křídla (přepatrováno, změna fasády)

1787

Přestavba východního křídla pro potřeby správy celé Prahy (přepatrováno, změna fasády)
Krenův dům je barokně přestaven dle návrhu Dietzenhofera

1857

Nové Nobileho a Sprengerovo východní a severní křídlo

1901

Asanace zbourání Krennova domu

1970

Zbourání novogotické části radnice od Sprengera a Nobileho

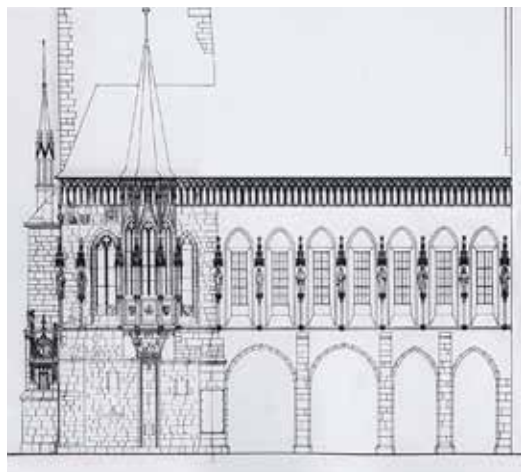

Staroměstská radnice

15-16. století

17

pravděpodobná podoba východního křídla od Parlářovské huti (cca 1470-1618)

18

(z prava)
-Wolfínův dům
-dům Krámáře Kříže
-Mikšův dům

Staroměstská radnice

17-18. století

19

stav po přestavbě v letech 1618-20. Nad sál bylo přidáno ještě jedno patro. Arkády a lomená okna byly odstraněny. Celé gotické křídlo tak bylo značně znehodnoceno. (Ludvík Kohl)

20

radnice po sjednocení Pražských měst. Po roce 1784 se z radnice spravovala celá Praha, proto bylo potřeba další rozšíření. Kromě dalšího přepatrování východního křídla, vzniknul i ochoz radniční věže. S východním křídlem přímo sousedily domy č.p. 637 (Šerhov/Scherhof) a č.p. 638. Při novogotické přestavbě v 19. století byly oba domy zbourány a nahrazeny novostavbou radnice. (Vincenc Morstadt)

Staroměstská radnice

19. století

21

zbourání křídla na začátku 19.století. Před výstavbou novogotické části radnice, bylo zbořeno celé východní křídlo a dva sousední domy (Josef Koruna)

22

Nobileho a Sprengerova křídlo

Staroměstská radnice

po roce 1945

23

Novogotická část radnice od Sprengera a Nobileho po roce 1902 (již bez Krennova domu). Nobile navrhl do prostoru Staroměstského náměstí komplex budov, který již nepřipomínal starší drobnější a malebnější strukturu Starého města. Na místě této dostavby Staroměstské radnice stálo dříve několik drobnějších domů a východní křídlo radnice.

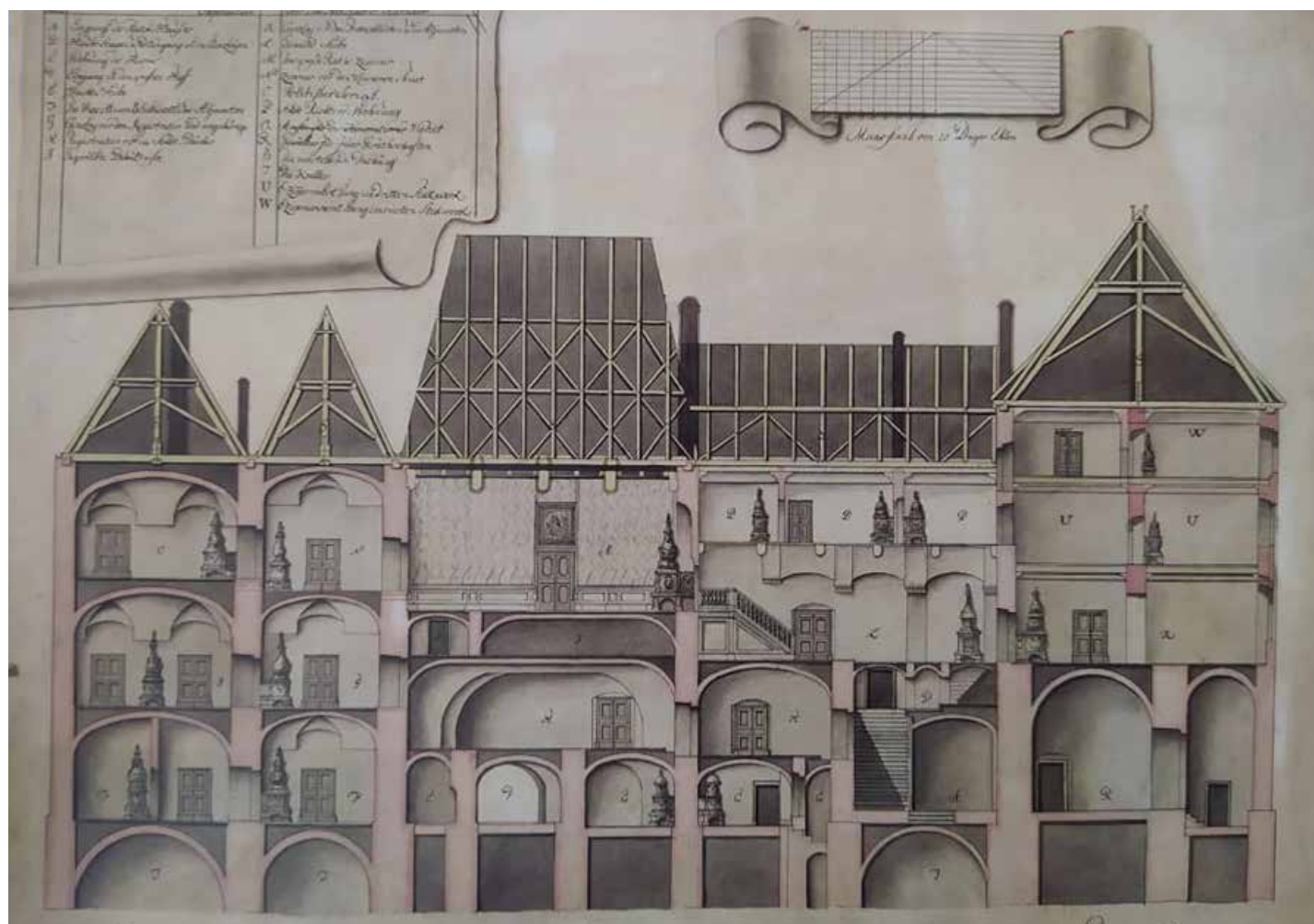
24

Staroměstská radnice pod lešením v průběhu oprav a demolice jižního křídla; poškozeno během Pražského povstání 5. – 9. května 1945. Fotograf Josef Sudek

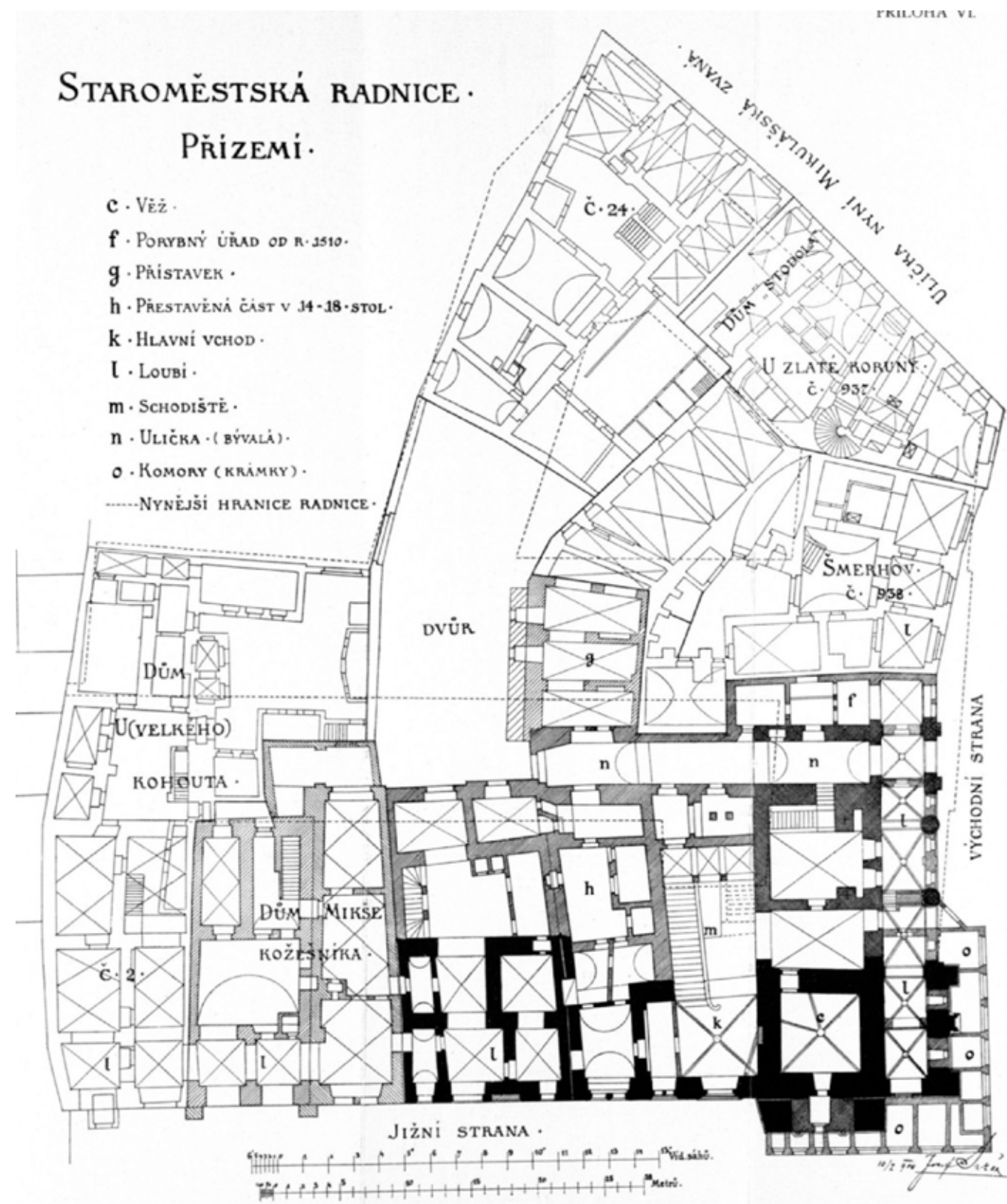

25 řez jižním křídlem před novogotikou přestavbou

26 půdorys přízemí radnice konec 15.století

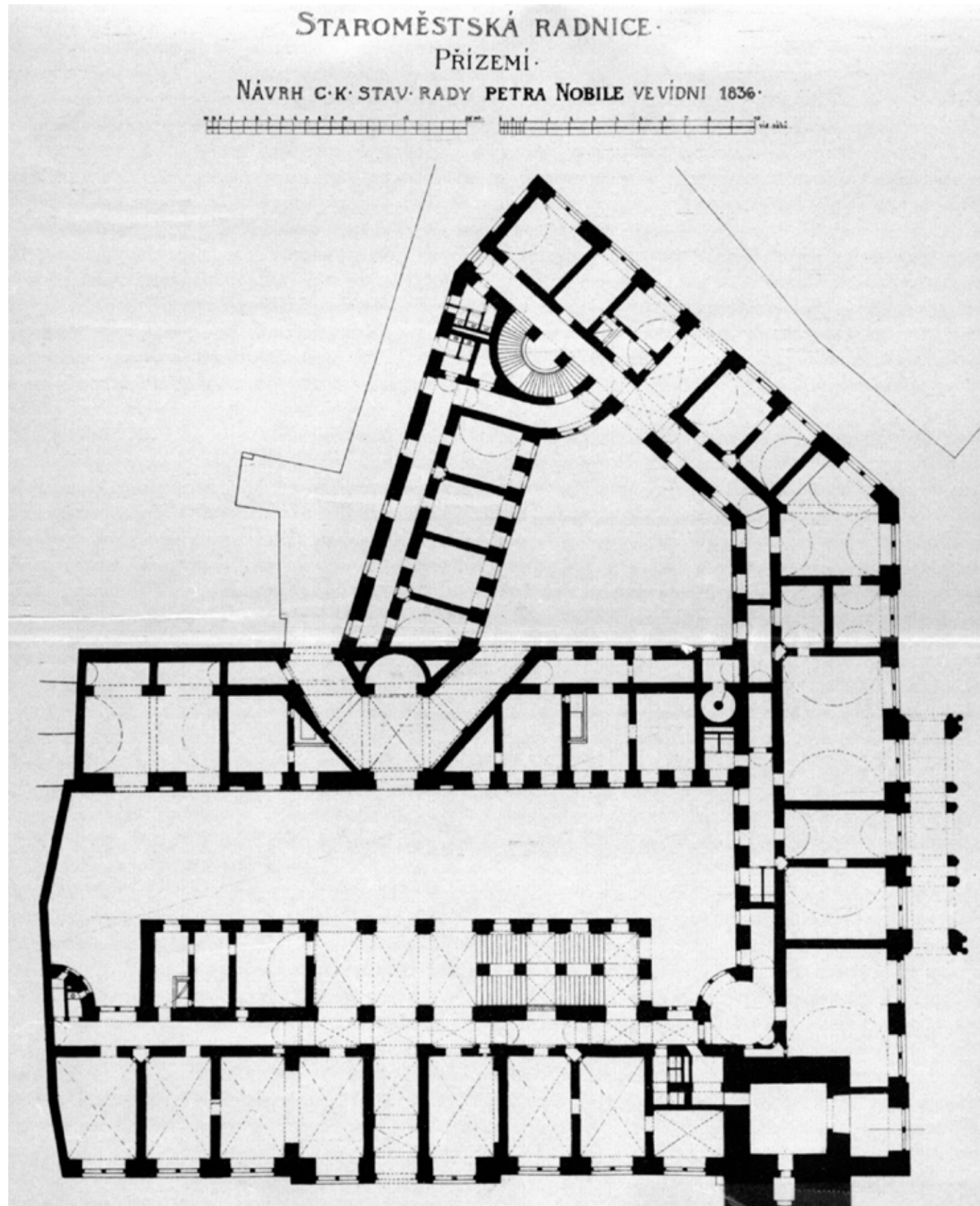

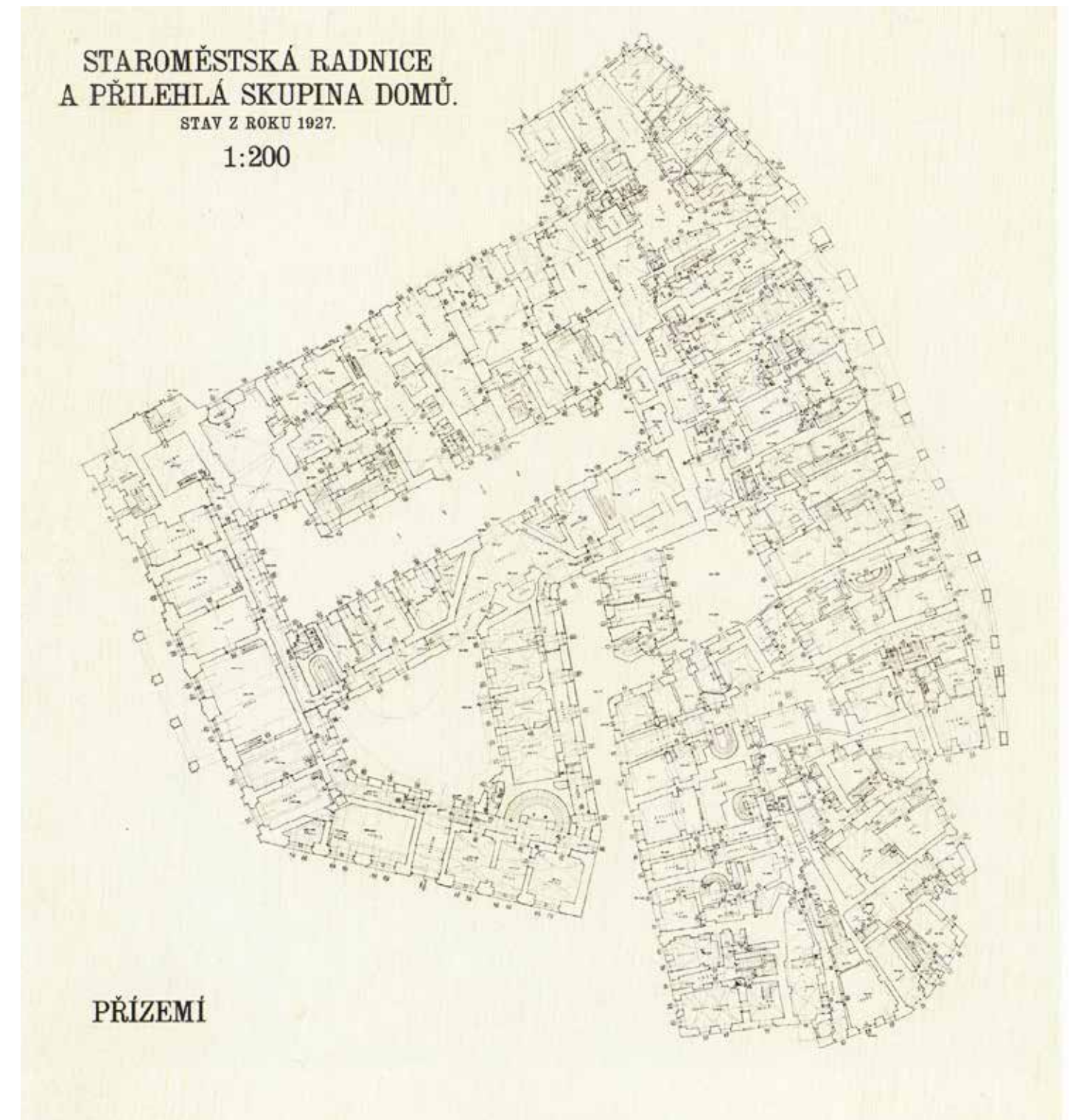

Nobile navrhoval přestavbu i jižního křídla, která se nakonec neuskutečnila. Východní křídlo dopracoval architekt Sprenger, kde navrhnul vhodnější fasádu. Nobileho nepřiliš vhodná fasáda tak zůstala jen na severní straně ke Krennovu domu.

půdorys přízemí radnice z roku 1927

1.4

Krenův dům

Nájemní Krenův dům byl jeden z největších barokních domů v Praze a kdysi i průchodný. Podél všech stran v přízemí byly obchody. Před asanací byla severovýchodní částí náměstí souvisle zastavěna. Byl také poměrně ojedinělý tím, že jako átriový solitér tvořil samotný blok.

Dle nálezů románských základů byl dům postaven pravděpodobně na přelomu 11. a 12. století. Původně byl dvoupatrový a v 16. století byl přestavěn na třípatrový renesanční dům. Barokní (čtyřpatrovou) přestavbu navrhl K.I. Dietzenhofer. Proběhla ve stejné době jako výstavba chrámu sv. Mikuláše v 18. století. Přes dvůr byl dům průchozí severozápadním směrem. Poslední úpravou domu byla přestavba fasády přízemí pro vitríny a vstupy do obchodů.

Krenův dům byl zbořen v roce 1902 (bez jakéhokoli předchozího průzkumu), a došlo tak k narušení celého prostoru a architektonického řádu náměstí.

31

pohled na Krenův ze severozápadní části náměstí

33

náměstí mezi lety 1890-99

32

Detail barokní šambrány

34

náměstí těsně před zbořením Krenova domu. Je již vidět Pařížský ulice a nový nárožní Schierův dům, který nevhodně převyšoval chrám sv. Mikuláše. Po poškození v roce 1945 byl o jedno patro snížen.

35

pohled na severní část náměstí s Krennovým domem v roce 1901 (v tomto roce byly všechny domy zbořeny)

37

Krennův dům patřil mezi nejvýznamnější barokní městské domy v Praze.

36

pohled na Krennův z dnes již neexistujícího Kurného trhu z roku 1901. Dům ke konci své existence již nebyl průchozí. Všechny západní vchody byly využity pro obchody.

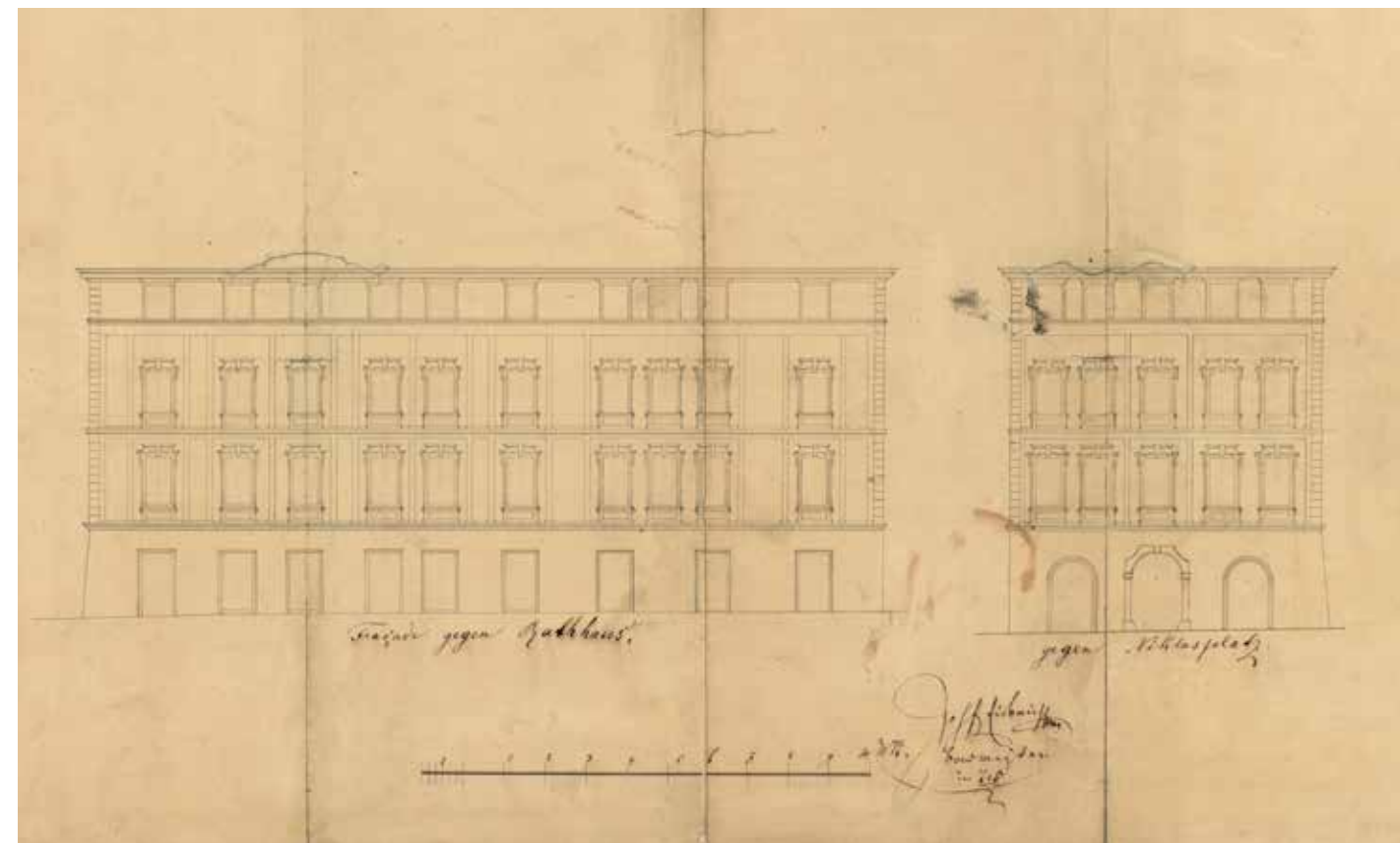
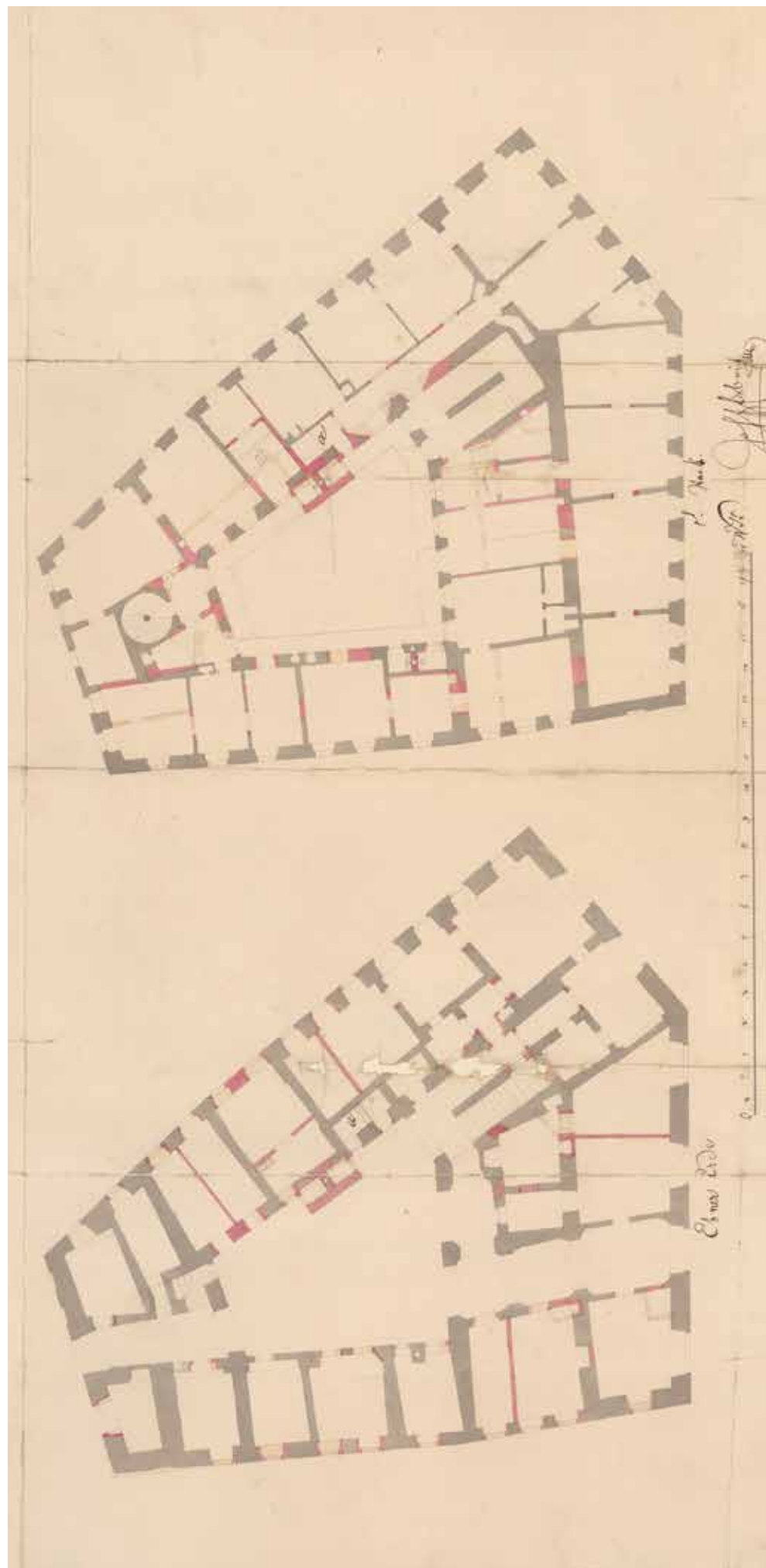

38

Detail barokní šambrány

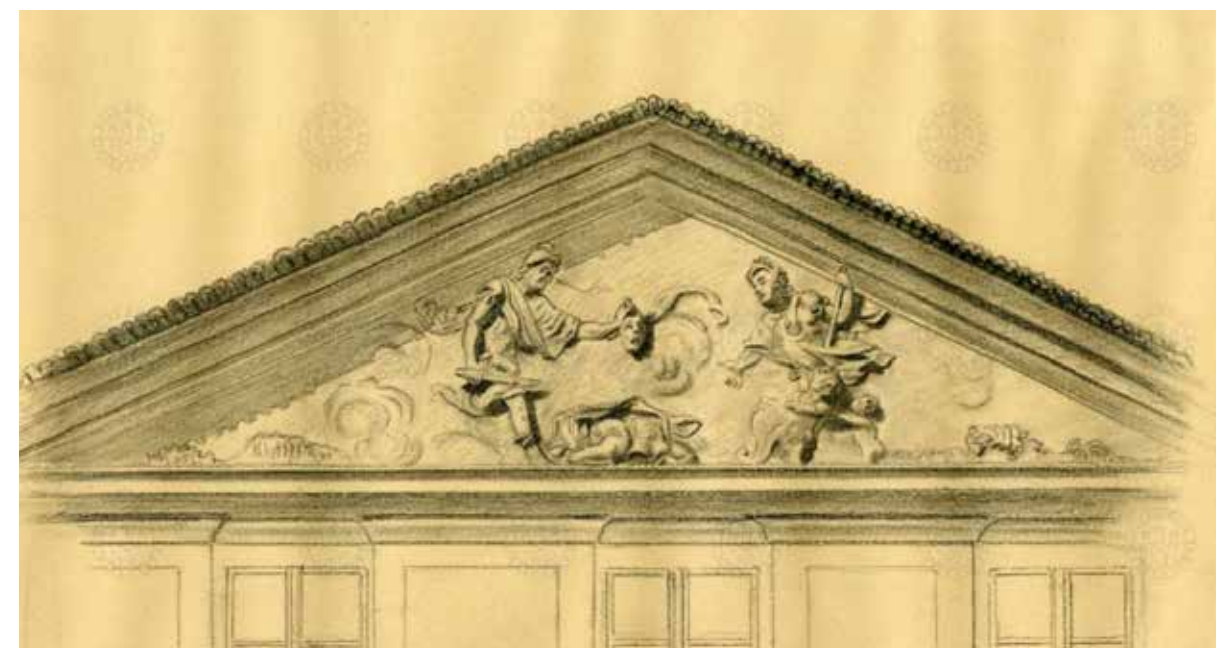

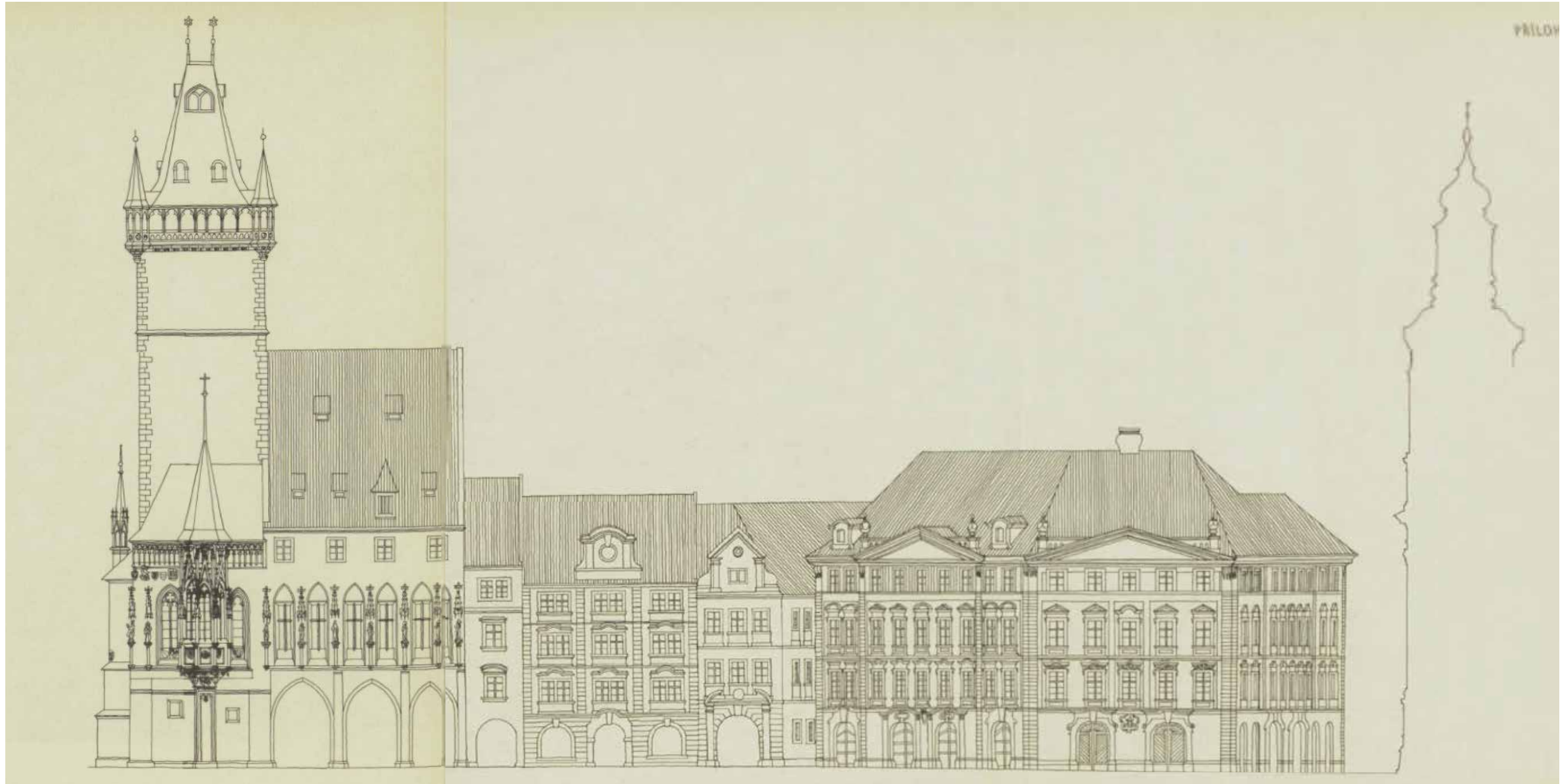

40 fasáda naproti radnici a naproti chrámu sv. Mikuláše

41 detail tympanonu na hlavním průčelí

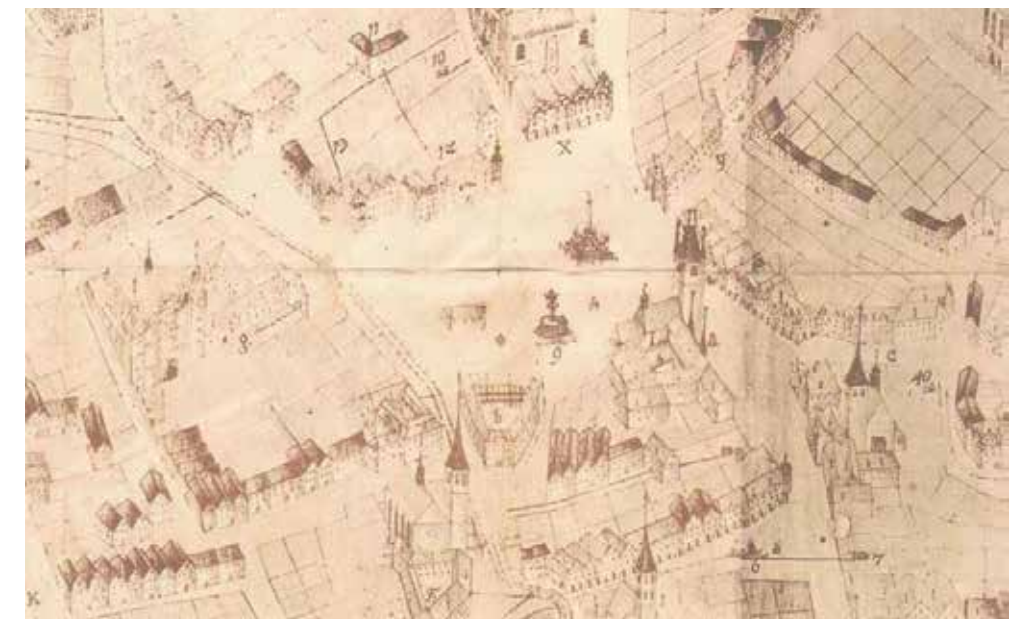
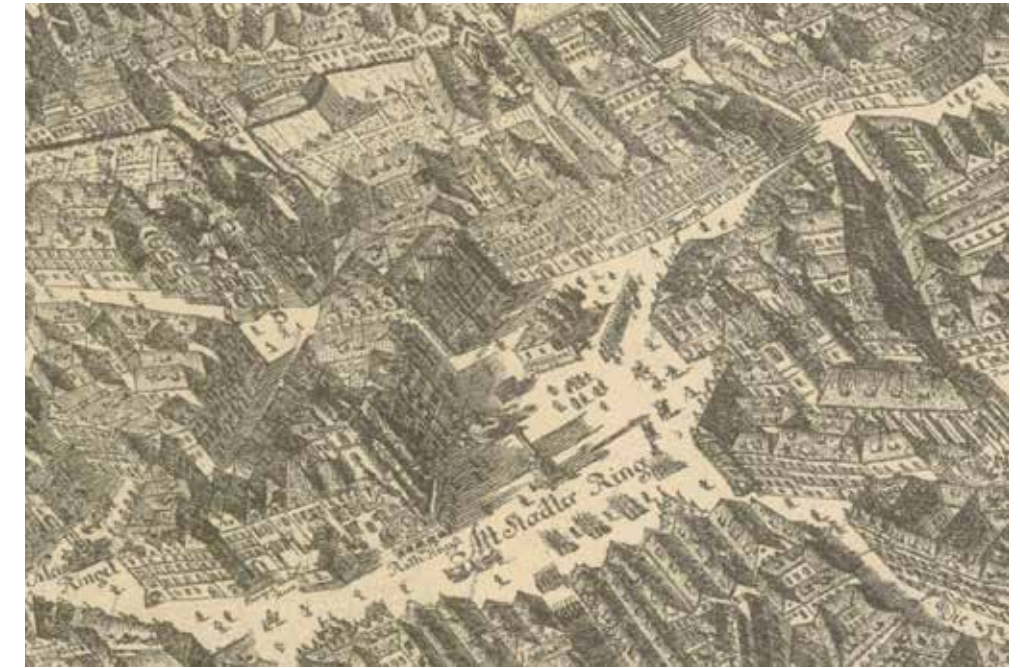

42 Fasády, východná strana náměstí pred rokem 1787

1.5

Náměstí na mapách

537 návrhů

Od konce 19. století bylo vypsáno celkem osm architektonických soutěží, které se zabývaly dostavbou vyhořelé části Pražské radnice.

Více než patnáct set architektů přišlo v průběhu téměř sta let s 537 návrhy nové části Staroměstské radnice.

V průběhu let se měnila zadání od přestavby celého bloku včetně severní fronty náměstí po novostavbu na místě zbořeného východního a severního křídla radnice.

V prvních dvou soutěžích se ještě jednalo o přísně historizující návrhy, které urbanisticky příliš nevynikaly. Poté jsme ale do této studentské práce vybrali pro nás nejzajímavější návrhy z 3.-8. soutěže (ne dle umístění) jak z architektonického tak z urbanistického hlediska.

Josef Teige 1908

- "hrozivá politika bořivá, která zachvátila před deseti lety vážné zdi domů rynekových, z historického náměstí učinila soustředovací bod křížujících se ulic ... které podávají pohledy do dálky. Proč by chodil nový příchozí do Prahy na rynek, tam nic není, zrovna jako na Komenském náměstí a všech těch tuctových místech. Kdo staví dnes sochu Husovu na rynek, neměl dříve rynek zničit. Místo toto kleslo o 100% v etické ceně." 1

teoretik architektury Pavel Halík

"Otázka dostavby Staroměstské radnice je spojena s otázkou vědomého vstupu na dějinnou scénu, na které má nová budova zaujmout významnou roli. Tím se právě tato úloha liší od jiných, neboť je málo urbanistických prostorů tak morfologicky zvrstvených, tak jasně definovaných [...]. Málodce se vyskytuje tak pevně stanovená situace, jako na Staroměstském náměstí, jehož prostředí diktuje podmínky všemu, co do něj vstupuje." 2

¹ prazsky.dennik.cz
12.2. 2008

"Celkem sedm architektonických soutěží na dostavbu už má za sebou Staroměstská radnice. Na konci příštího roku bude vypsána další. Radní včera souhlasili s tím, že budoucí podoba radnice a jejího okolí se bude zabývat pracovní skupina odborníků z oblasti architektury, památkové péče, archeologie historie a umění." 3

Město soutěž nakonec nevyhlásilo. Diskuse nicméně průběžně probíhají v radech odborníků i laické veřejnosti. Parcela je též často předmětem ateliérových prací na vysokých architektonických školách.

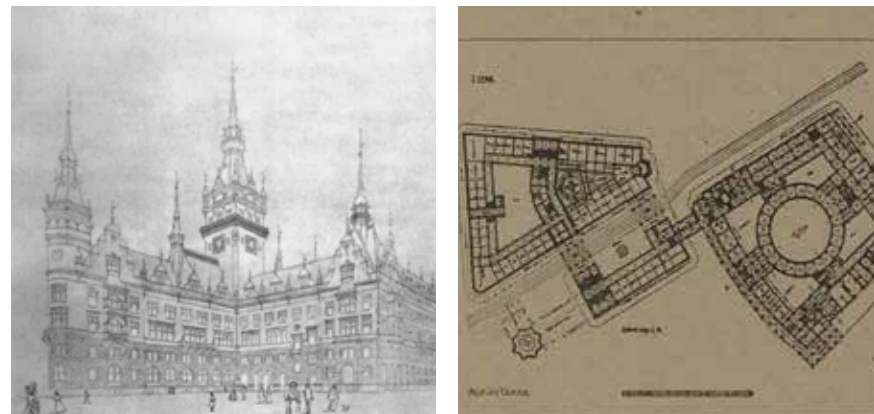
2.1

- Narůstající potřeba vylepšit městskou reprezentaci a umístit další administrativu
- Severní a východní křídlo nebylo nikdo hodnoceno kladně, bylo zřejmé, že po likvidaci Krennova domu bude odkryto nevzhledé a nekontextuální Nobileho fasáda
- Zásah do celého radničního bloku včetně novostavby u Mariánského náměstí

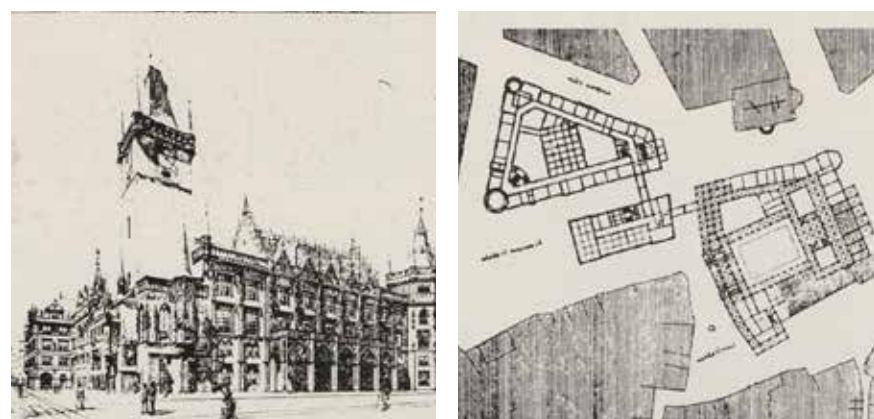
1. soutěž

1899

65
Jan Vejrych

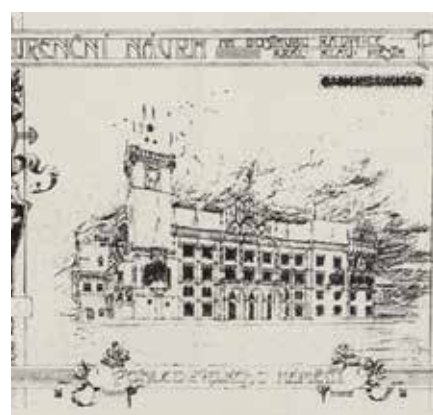
66
Jan Koula

67
Alois Dlabač navrhl druhou stejně vysokou radniční věž s arkýřovou kaplí na severním cípu radnice.

68
Antonín Balšánek

2.2

2. soutěž

1903-1904

70
Alois Dlabač

"V poměrně krátké době tří let byla vypsána II. veřejná soutěž. Důvodem bylo rozhodnutí, že již bylo projednáno samostatné zadání Nové radnice, která v první soutěži byla řešena společně s přestavbou Staroměstské radnice, dále z důvodu, že po zbourání Křenovského domu se objevila pro veřejnost překvapující proluka." 4

- doporučoval se zachovat středověký ráz náměstí, místo Krennova domu navrhnout např. ryzalit
- opět se navrhoval celý blok, včetně Malého náměstí a jižního křídla radnice

71
V. Beneš
J. Pospíšil

72
Jan Koula
Antonín Balšánek

73
Antonín Cechner

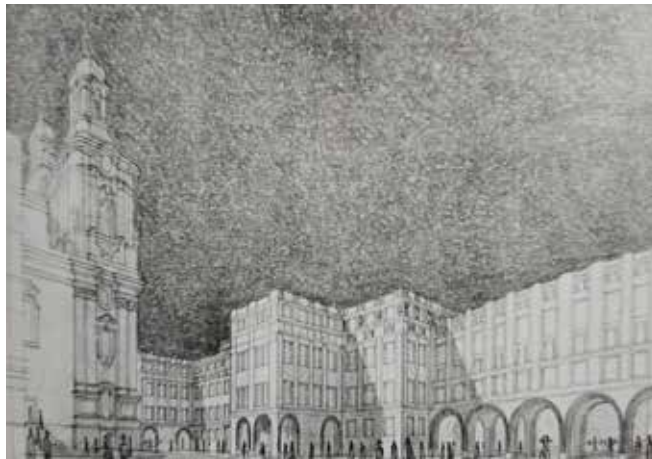
2.3

- stylově doznívá secese, historismy, nástup modernismu
- nově památkové hledisko - jižní křídlo radnice
- upřednostovaly se stavby uzavírající náměstí - např. ryzalitem
- návrhy se zabývali i severní frontou náměstí
- slavný utopistický návrh Josefa Gočára
- Engel

3. soutěž 1909

74

Pavel Janák hmotově uzavřel celý severozápadní roh náměstí, zachoval zde ale průchody, jak ke chrámu sv. Mikuláše tak monumentálně ztvárněný do Maiselovy ulice (dnešní Pařížské). Budovy v náměstí mají zvýrazněné přízemí předsunutou obloukovou arkádou do přibližně výše 2. patra sousedních udov. I Janák navrhnul intimnější předprostor sv. Mikuláše.

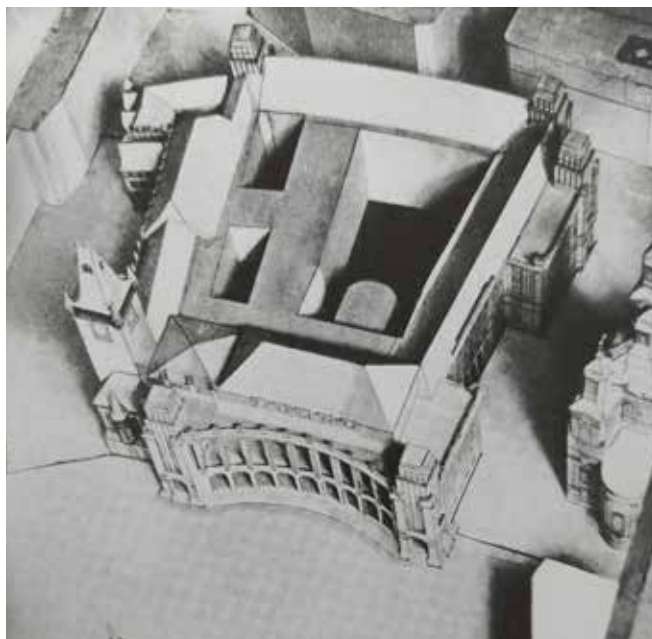
76

Theodor Petřík navrhl vystupující hmoty v místě bývalého Krennova domu. Zakryl tak chrám sv. Mikuláše a širokou pro náměstí nekontextuální Pařížskou ulici. Obecně až ve 3. soutěži se začaly objevovat návrhy, které řešit absenci Krennova domu - odkrytý chrám sv. Mikuláše a otevřená Pařížská ulice do dříve uzavřeného náměstí.

77

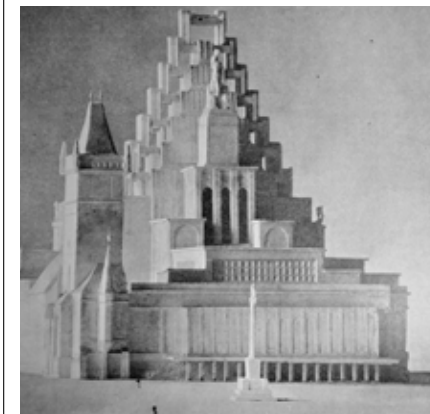
Bohuslav Hypšman vytvořil v průběhu let několik návrhů. Byl jeden z prvních, který vystupujícími ryzalitami vytvořil zaniklý předprostor sv. Mikuláše. Celé východní křídlo předstupuje, a zakrývá tak Pařížskou ulici.

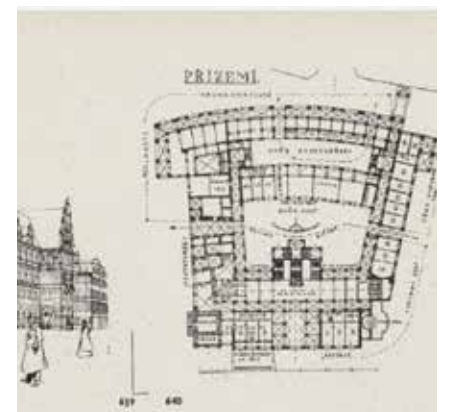
78
Josef Gočár

79

80
Antonín Wiehl

81
O. Novotný

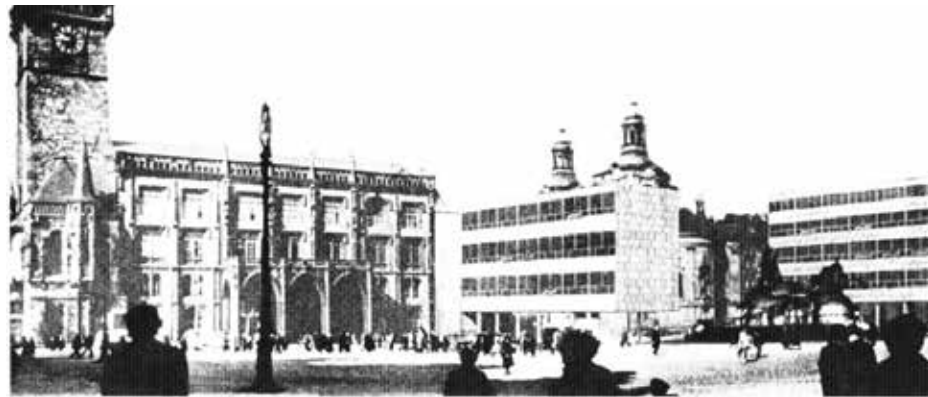
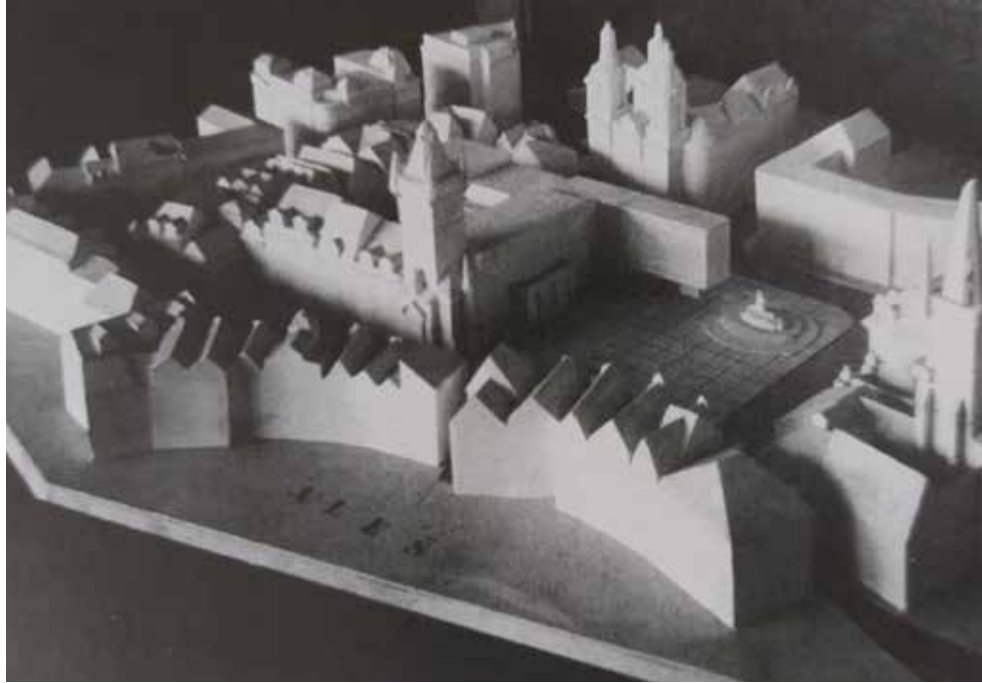
2.4

- změna společenských podmínek - Praha hl.město, nový Husův pomník, ubyl Mariánský sloup
- respektováno novogotické křídlo (nelibě neseno)
- 36 návrhů

4. soutěž 1938

82

Návrhy Ladislava Machoně a Františka Maria Černého sice zachovali odstup od severní fronty náměstí ale poměrně nekompromisně uzavřeli Pařížskou ulici. Oba zachovali podchod po budovu, která byla navržena v duchu tehdejšího modernismu a rovnoběžně s uliční čarou severní části náměstí.

83

Václav Hilský
R. Jásenský
K. Koželka

2.5

Události 1945

85

Pražské povstání 5. až 9. května 1945:
Staroměstská radnice, jižní křídlo
v průběhu demolic

86

poškozeno během Pražského povstání 5.
– 9. května 1945

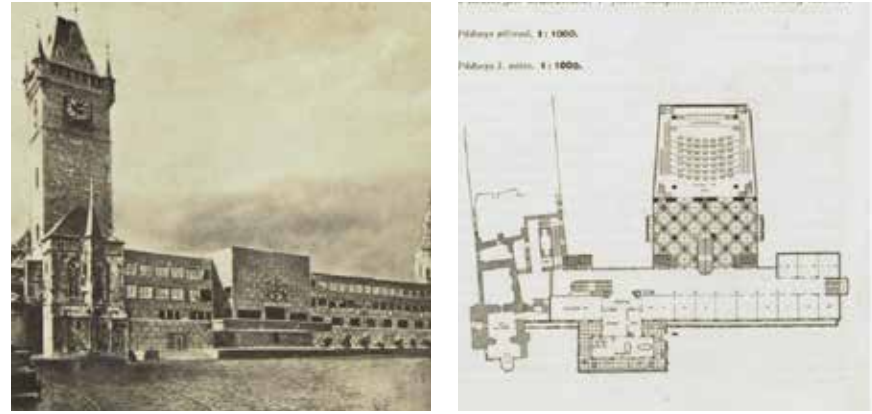

2.6

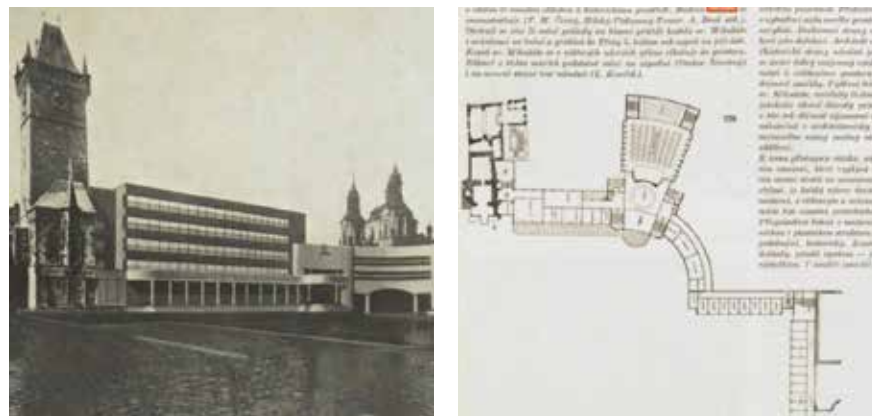
5. soutěž 1946

89
František Maria Černý

- 92 návrhů, 3 první místa
- po válce se již plánovala dostavba jen pro reprezentační účely
- poprvé zcela volná ruka po zbourání severního a východního křídla
- soutěž se zabývala i severní frontou náměstí
- Závěr soutěže: novogotickou část definitivně strhnout, až na jedno pole, které je nezbytné jako statické zajištění radniční věže. Výsledky soutěže opět nedošly realizace – Vítězný únor obrátil zájem společnosti jiným směrem.

90
Jaroslav Fišer
Karel Fišer

91
Jiří Štursa uzavřel náměstí výrazněji, zanechal jen průchod pod dome v cípu náměstí. Celou dostavbu plánoval v duchu modernismu.

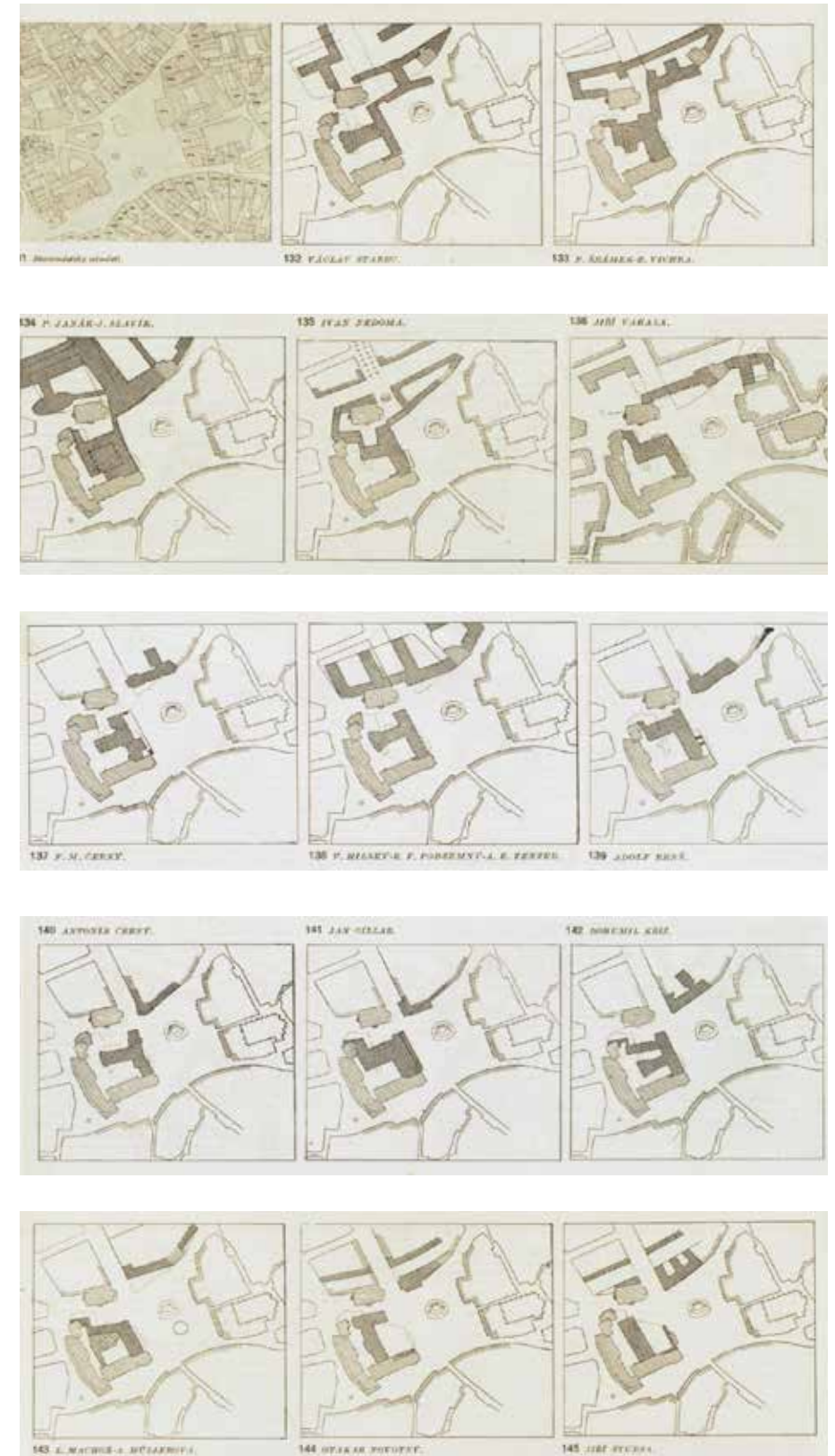

92
Jaromír Krejcar navrhoval obnovu východního křídla a uzavření severozápadní cípu náměstí monumentální branou do Pařížské ulice.

93

"Teprve při této páté soutěži na radnici Staroměstskou bylo pamatováno na to, že při řešení radniční budovy nelze se spokojit s lokálním řešením tohoto úkolu, nýbrž že radnice a Staroměstské náměstí jsou dva pojmy nedělitelné, a že proto nelze řešit radnici bez úpravy náměstí, a opět náměstí bez radnice." 5

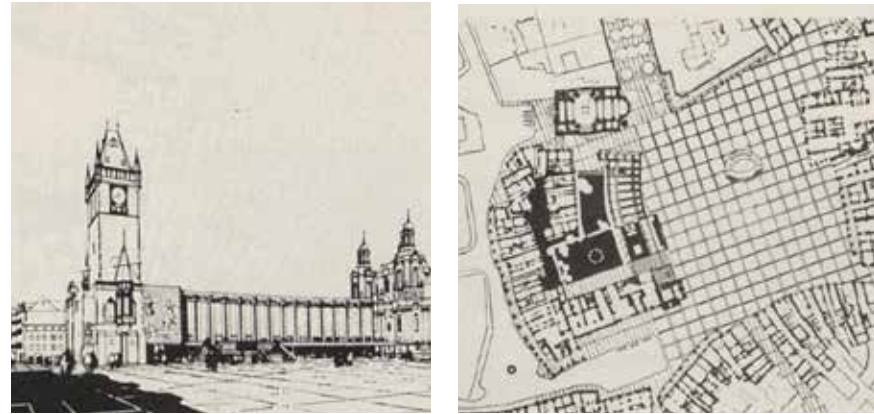

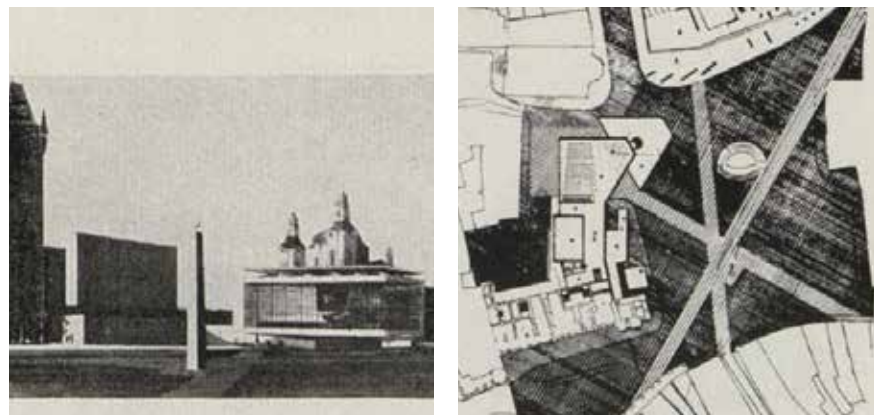
2.7

6. soutěž 1962-1963

95
Vlastibor Klimeš
Eva Růžičková
Vratislav Růžička
Milan Vašek

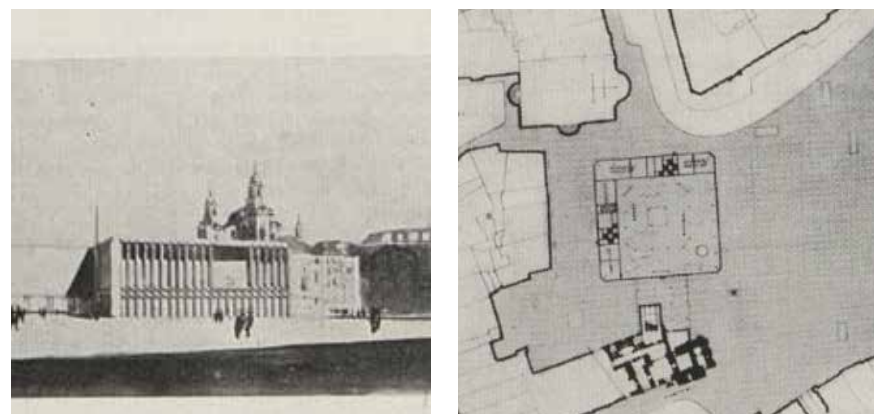
96
F. Fencel
J. Horák

97
F. Kameník
J. Rotyka
V. Tuček

98
J. Siegel

- studijní soutěž
- 98 návrhů
- jednotná cena pro 6 návrhů bez určení pořadí
- dostavbě radnice nadřazeno dotvoření náměstí - problematika uzavření ústí Pařížské ulice a umístění Husova pomníku
- radniční blok památkově chráněn

2.8

7. soutěž 1966-1967

- 75 návrhů
- zvýšená 3. cena
- zaměřeno jen na zbourané radniční křídlo
- nepožadovalo se zakrytí Pařížské

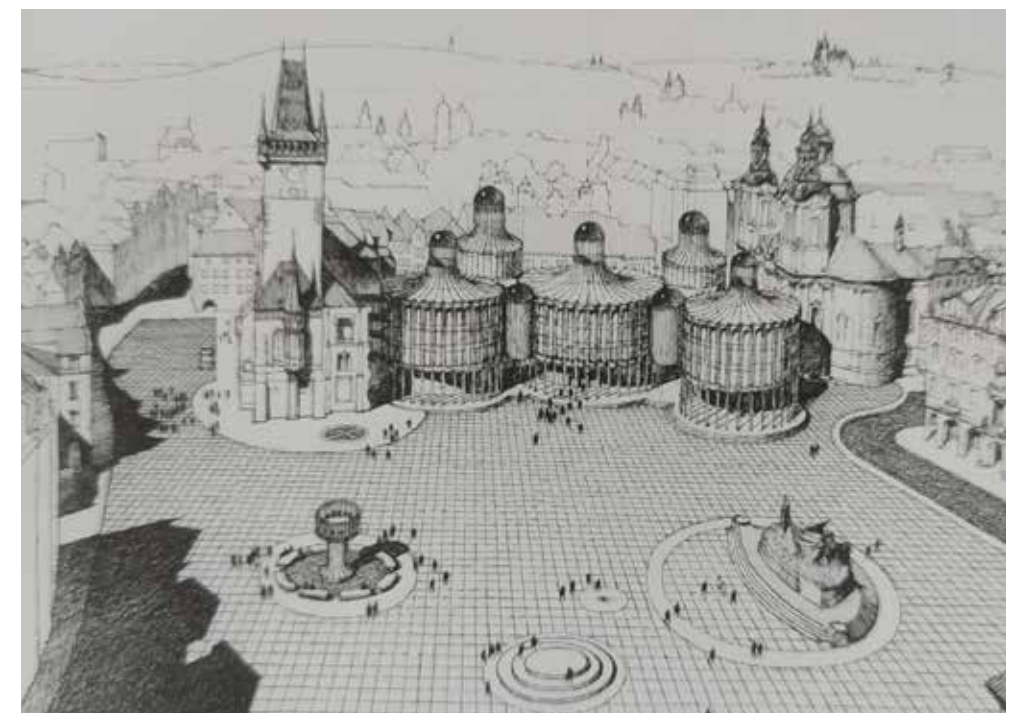
99

Šusta, Vrátník a Hejný volili sice jednu hmotu ale pomocí fasády a lehce prohnuté hmoty vytvořili podobnou kompozici, kterou tvořil Krennův dům s radničním východním křídlem

100

Jan Čejka je autorem jednoho z nejdivočejších návrhů

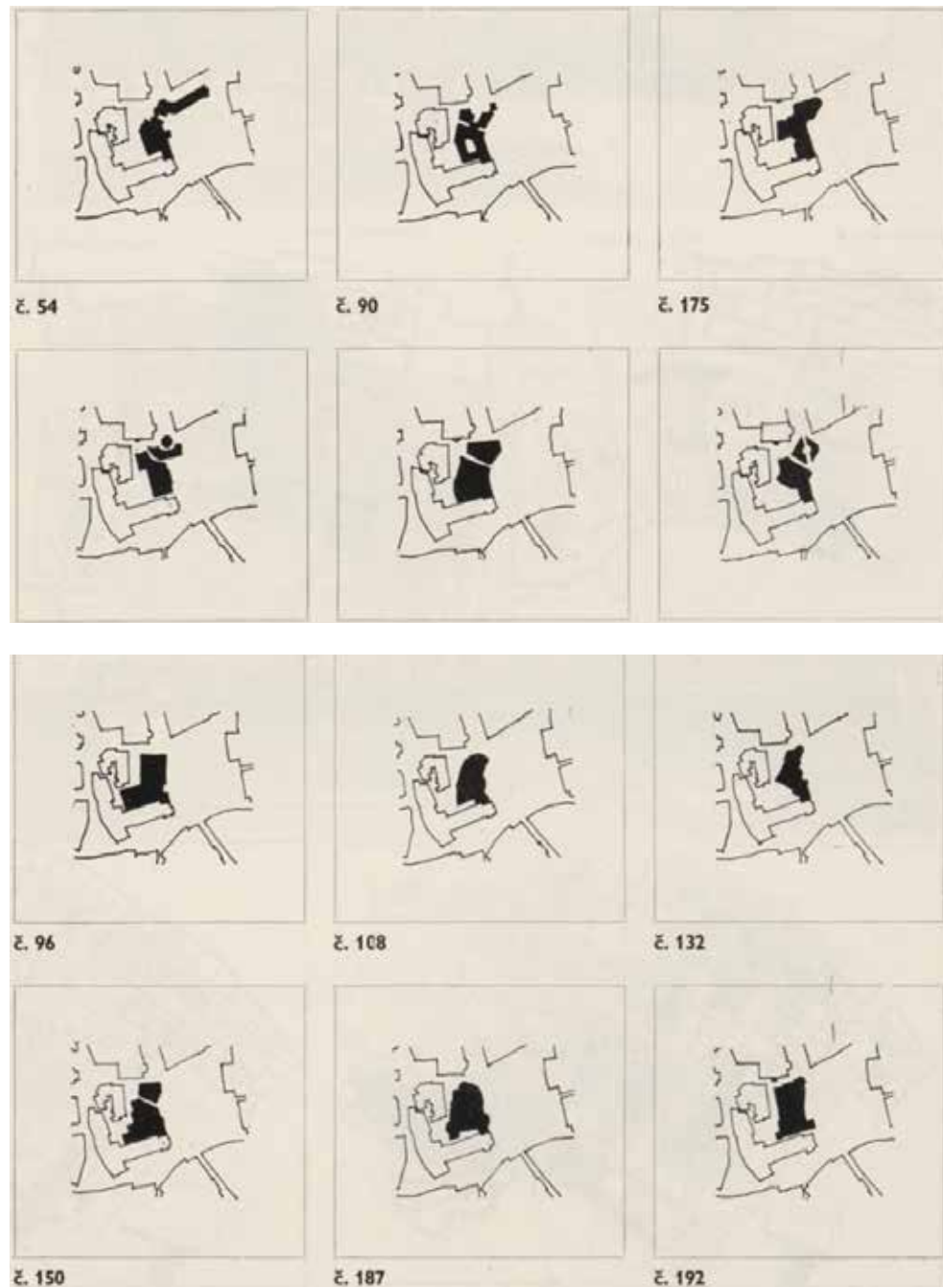
2.9

8. soutěž 1987-1988

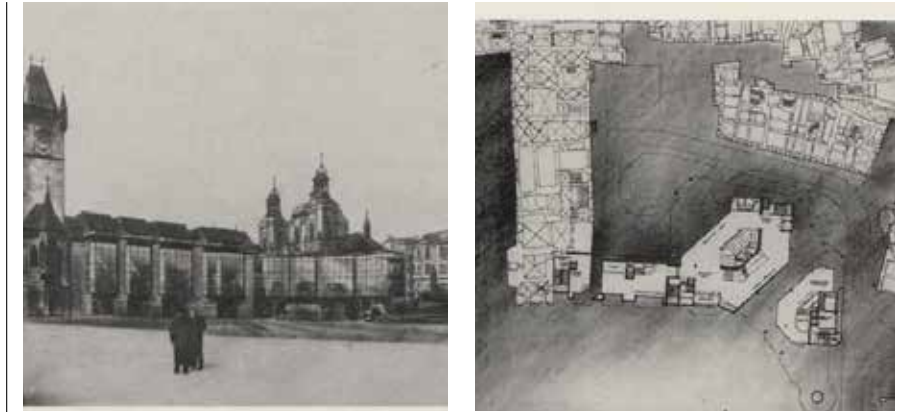
- 227 návrhů, 42 bylo vyloučených
- 5 návrhů bylo oceněno 3. cenou
- obnovit komorní prostor před sv. Mikulášem, respektovat dominantní postavení radniční věže

101

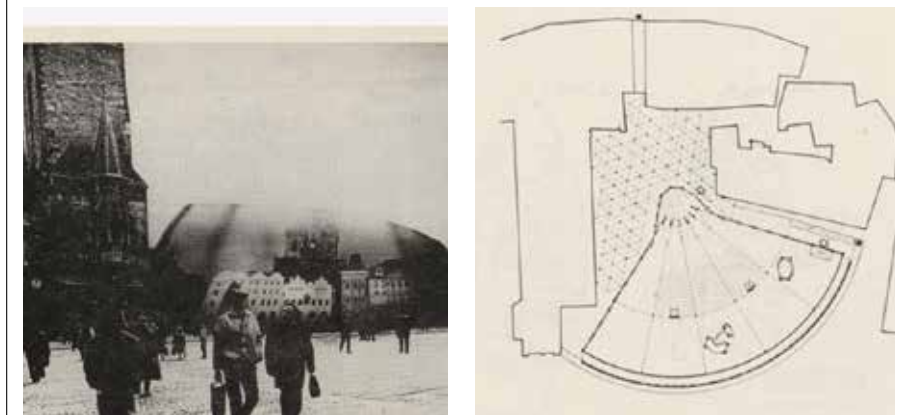
V poslední soutěži se objevovaly hmotově nejrozličnější projekty. Často se objevoval i motiv uličky, který dřív býval mezi Krennovým domem a severním křídlem radnice.

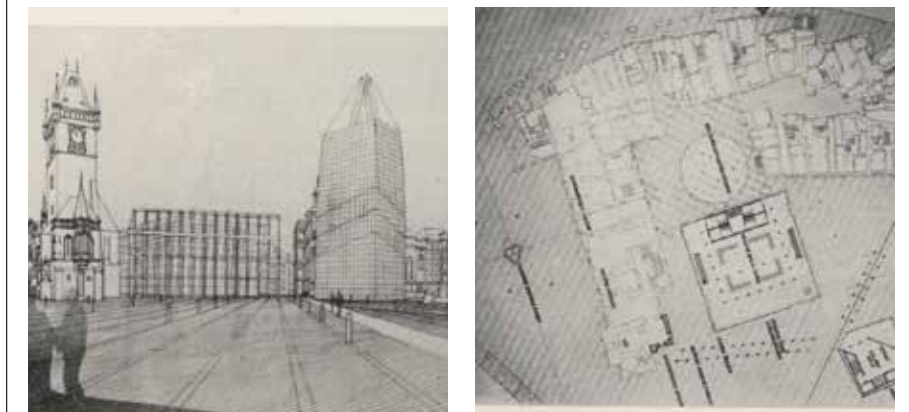
106
Vít Klimeš
Tomáš Kučera
Jan Havelek

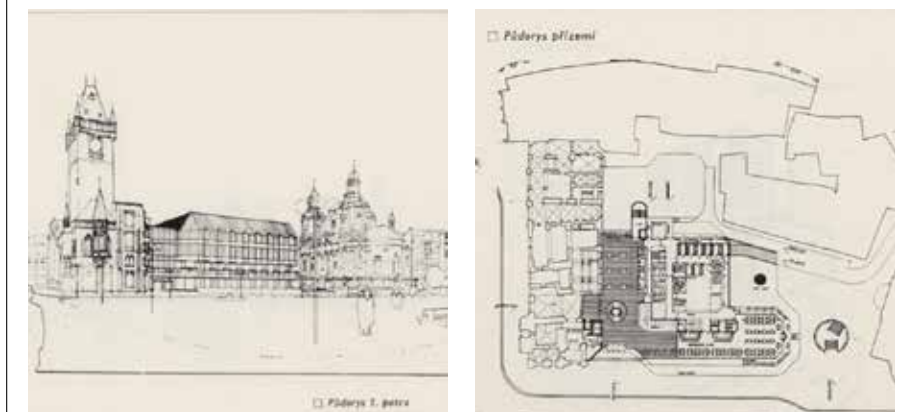
107
Jakub Cigler

108
Milan Hrouda
Josef Müller
Stanislav Libenský

109
Jan Fahrner

3

Zadání

3.1

Navrhujeme tři způsoby rozvoje UK v severozápadním cípu náměstí - aula magna, reprezentativní bydlení pro pedagogy a studentský dům. Symbolicky potvrzujeme postavení univerzity v rámci města.

Univerzita Karlova

Univerzita dotvoří a funkčně doplní Staroměstské náměstí. V žádném ohledu funkčně ani svou podstatou nenaruší jeho historický ráz, právě naopak. Po thajských masażích, trdelnících a směnárnách se na náměstí vrací tradice a historie.

Fakulty

KtF	Katolická teologická fakulta
EtF	Evangelická teologická fakulta
HtF	Husitská teologická fakulta
PF	Právnická fakulta
1.LF	1. lékařská fakulta
2.LF	2. lékařská fakulta
3.LF	3. lékařská fakulta
LFP	Lékařská fakulta v Plzni
LFHK	Lékařská fakulta v Hradci Králové
FFHK	Farmaceutická fakulta v Hradci Králové
FF	Filozofická fakulta
PřF	Přírodovědecká fakulta
MfF	Matematicko-fyzikální fakulta
PedF	Pedagogická fakulta
FSv	Fakulta sociálních věd
FTVS	Fakulta tělesné výchovy a sportu
FHs	Fakulta humanitních studií

Vysokoškolské ústavy

ÚDAUK	Ústav dějin UK a Archiv UK
CTS	Centrum pro teoretická studia
CERGE-EI	Centrum pro ekonomický výzkum a doktorské studium
CŽP	Centrum pro otázky životního prostředí

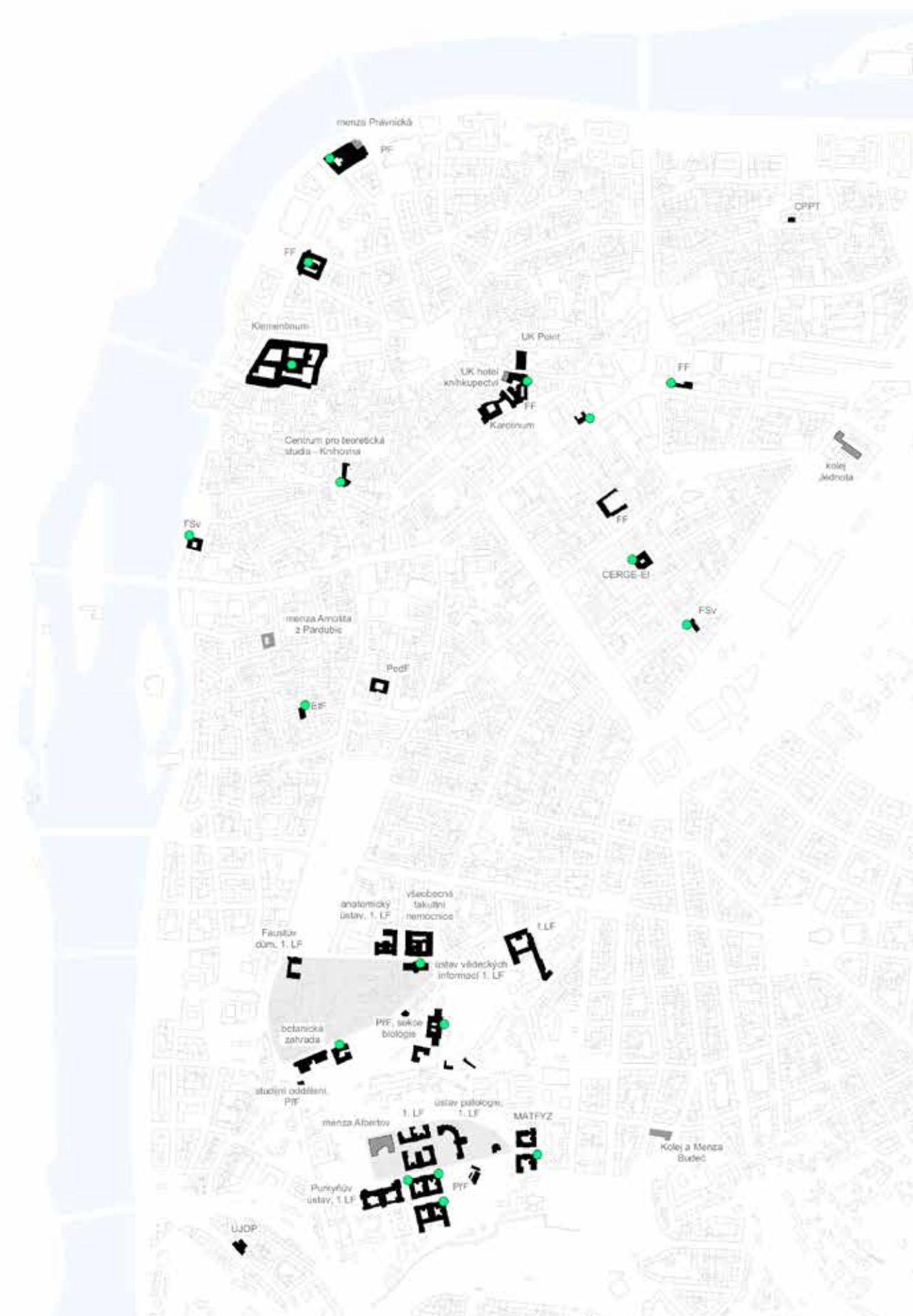
Jiná pracoviště

ÚVT	Ústav výpočetní techniky
CPPT	Centrum pro přenos poznatků a technologií
ÚJOP	Ústav jazykové a odborné přípravy
Ústřední knihovna UK	
Rada vysokých škol	

Účelová zařízení

Koleje a menzy	
Nakladatelství Karolinum	
Správa budov a zařízení	
Centrum Krystal	

	fakulty, ústavy a střediska
	menzy a koleje
	knihovny

3.2

Prostory UK

Collegium Maximum
(č. 100)
Právnické fakulty UK

110

550 míst
přednášky, konference,
pronájem
nám. Curieových 901/7,
116 40 Praha 1

Velká Aula (č.131)
Filozofické fakulty UK

111

204 míst
400 míst
přednášky
nám. J. Palacha 1/2,
116 38 Staré Město

Modrá posluchárna UK

112

230 míst
přednášky, konference,
pronájem
Celetná 20,
110 00 Staré Město

Konferenční centrum se nachází
v těsném sousedství Karolína,
se kterým je propojeno vnitřním
dvorem. Hlavní vchod do budovy
se nachází v Celetné ulici 20.
Technicky vybavené prostory
poskytují vhodné zázemí pro
konání široké škály akcí.

3.3

Aula Magna

-Hlavní aula pro speciální
příležitosti
-Obraz univerzity

From Latin
aula ("hall")
magna ("great")

hlavní aula
menší sály
kavárna
bufet
knihkupectví
šatny a toalety
technické zázemí
sklady
zásobování
kanceláře
šatna rektorů

Přednášky
Promoce
Jmenování rektora, děkanů,
Čestné doktoráty
Konference
Diskuze

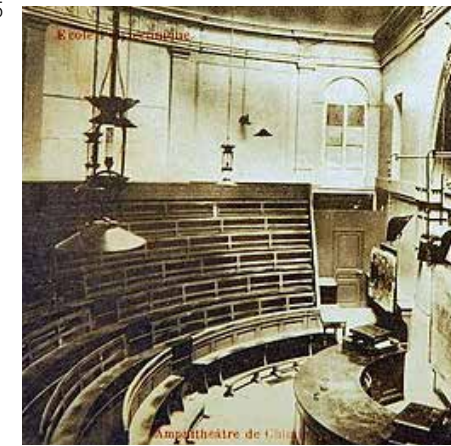
122

123

124

125

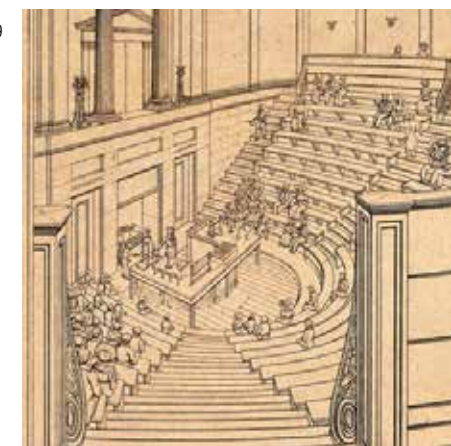
126

127

128

129

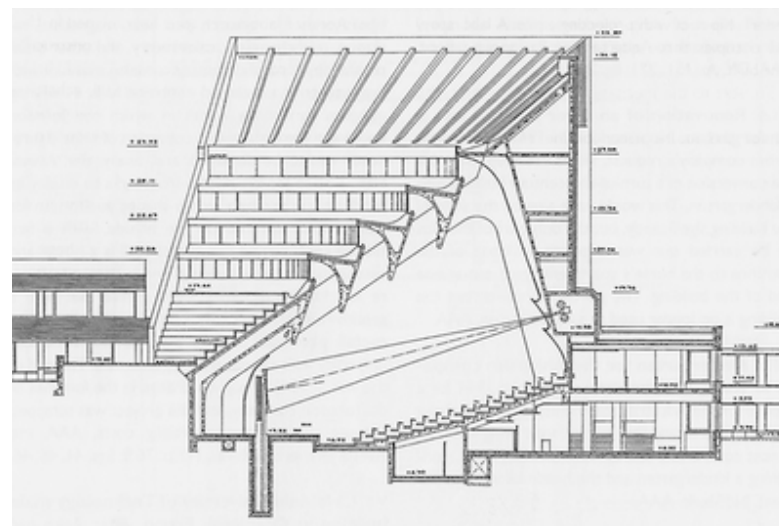
**Auditorium
Undergraduate Centre
Aalto University
Helsinki, Fínsko**

Architekt Alvar Aalto
Rok 1965
Kapacita auly 570 míst
Plocha auly 440 m²

“Dominantním prvkem komplexu jsou dvě posluchárny spojené do kruhového segmentu. Střešní konstrukce je stupňovitá směrem ke středu kruhu a celá střecha tvoří horizont k volnému prostoru za budovou. Prostory vlastních tříd jsou seskupené kolem menších dvorů. V těchto místech jsou také umístěny ostatní přednáškové sály a laboratoře. Komplex je rozdělen na čtyři hlavní sekce: administrativu; hlavní studia; katedru geografie a katedru architektury. Budova je uspořádaná tak, aby bylo možné její pozdější rozšíření bez nutných úprav.”⁶

Vedlejší auditoria university mají kapacitu 327 a 310 posluchačů.
Na Aaltově Univerzite studuje přibližně 12 000 studentů.

134

130

131

132

133

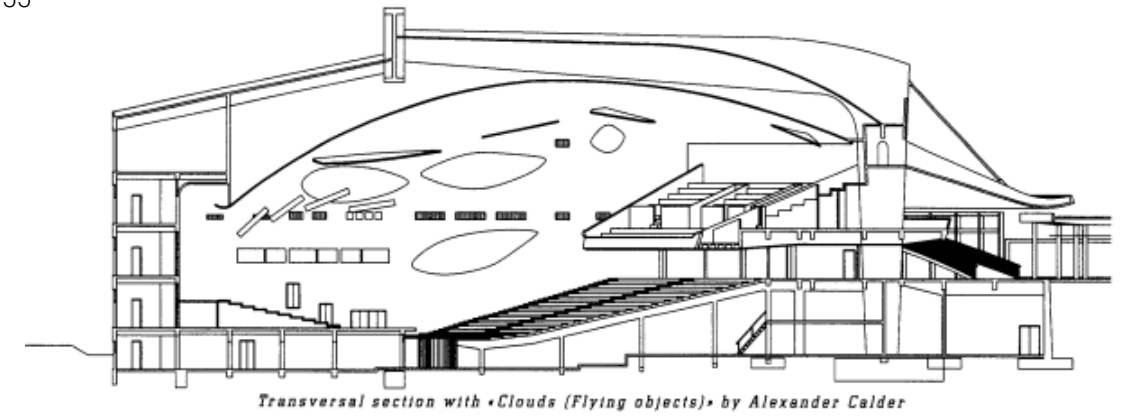

Aula Magna
University of Caracas
Caracas, Venezuela

Architekt Carlos Raúl Villanueva
 Rok 1952
 Kapacita auly 2700 míst
 Plocha auly 2100 m²

“-Auditorium: With a seating capacity for 2,713 spectators: 1,722 floor seats, 700 on side balconies, 291 Places of Honor.
 -Basement: A space originally designed for the deposition of stagehands and scenery workshops, now occupied by different cultural groups affiliated to the Directorate of Culture. Through this space is accessed the Aula Magna Concert Hall.
 -Service: Previously, it had a bar and spacious bathrooms to serve the public, which was supported by the restaurant service that operated on the 12th floor of the Central Library. Today, these services are no longer provided, except that the bathrooms are located inside the hall, originally intended for artists and organizers.”⁷

155

151

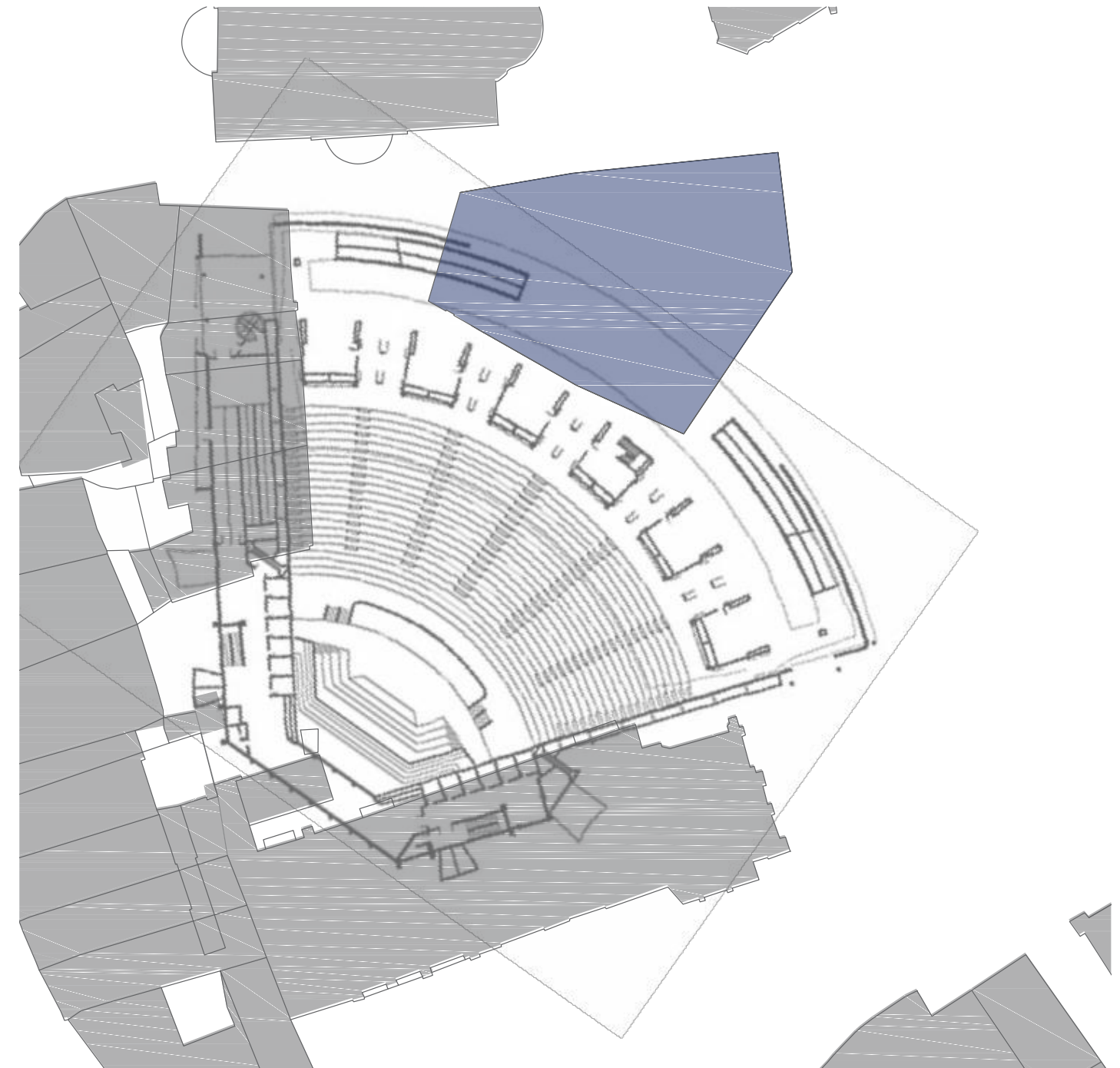
152

153

154

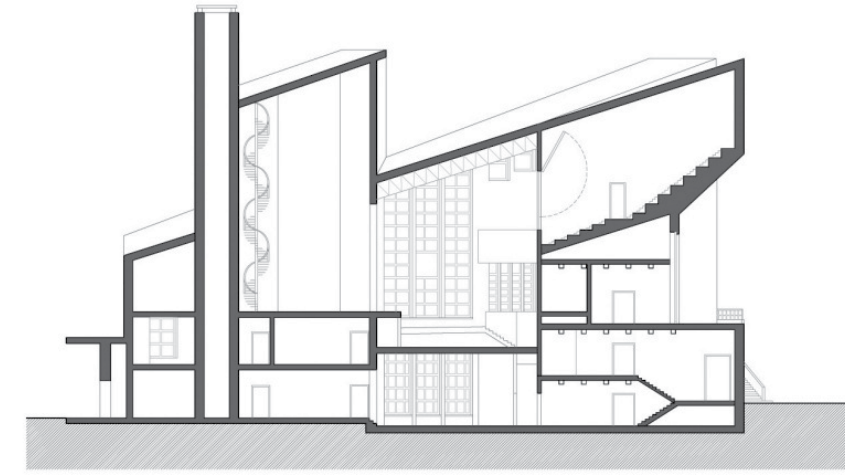
Rusakov club
Moskva, Rusko

Arhitekt Konstantin
Melnikov
Rok 1927
Kapacita auly 1400
Plocha auly 830 m²

"The building, a cultural center for trolley workers, houses an auditorium for 1,400 people. In plan, the club resembles a fan; in elevation, it is divided into a base and three cantilevered concrete seating areas.

The ground floor is taken up by the large main auditorium with its orchestra area, over which stand the three smaller auditoriums located in three radial bodes; each of these can be divided off from the main auditorium by a system of movable walls. At the rear of the building are more conventional offices." ⁸

171

168

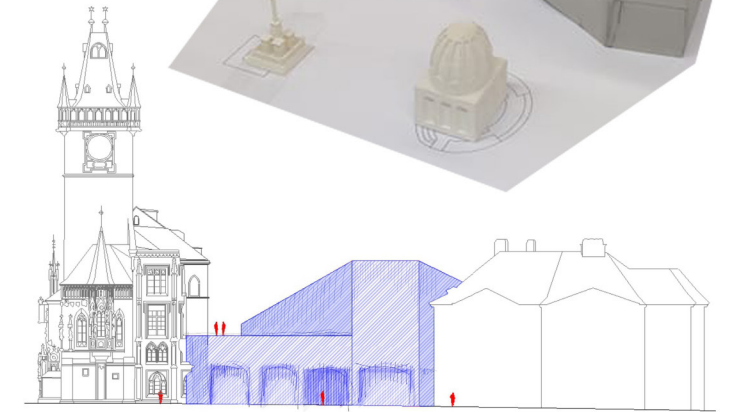
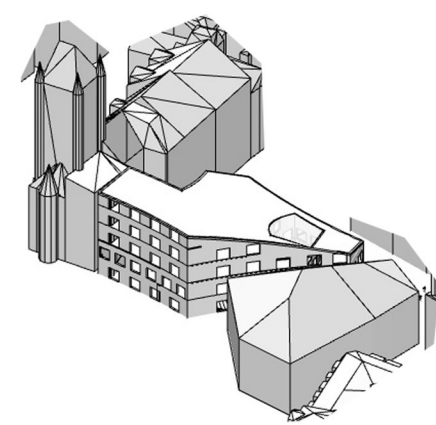
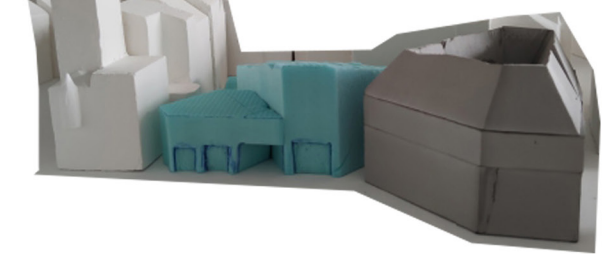
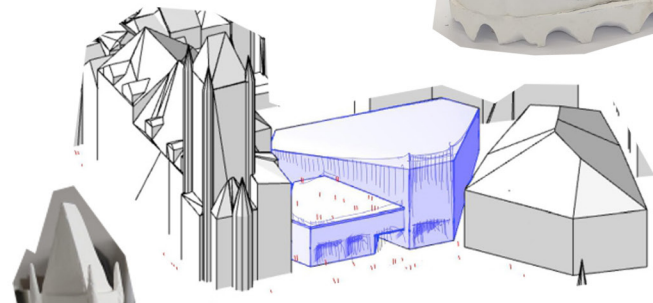
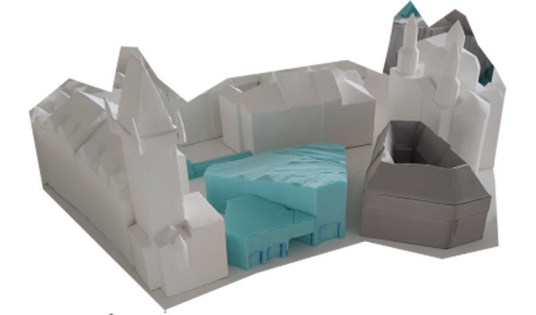
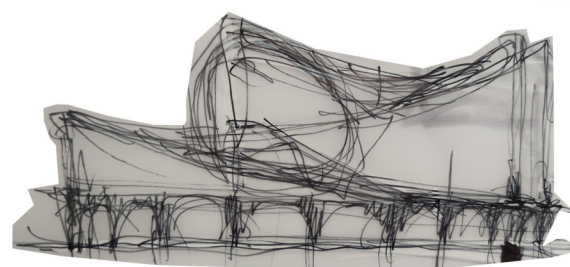
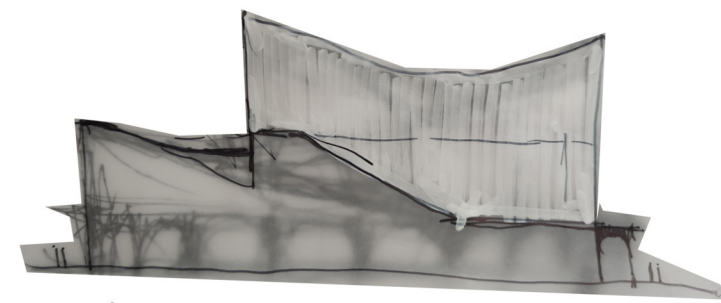
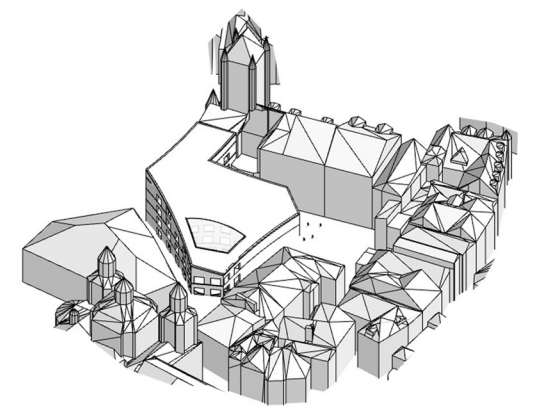

169

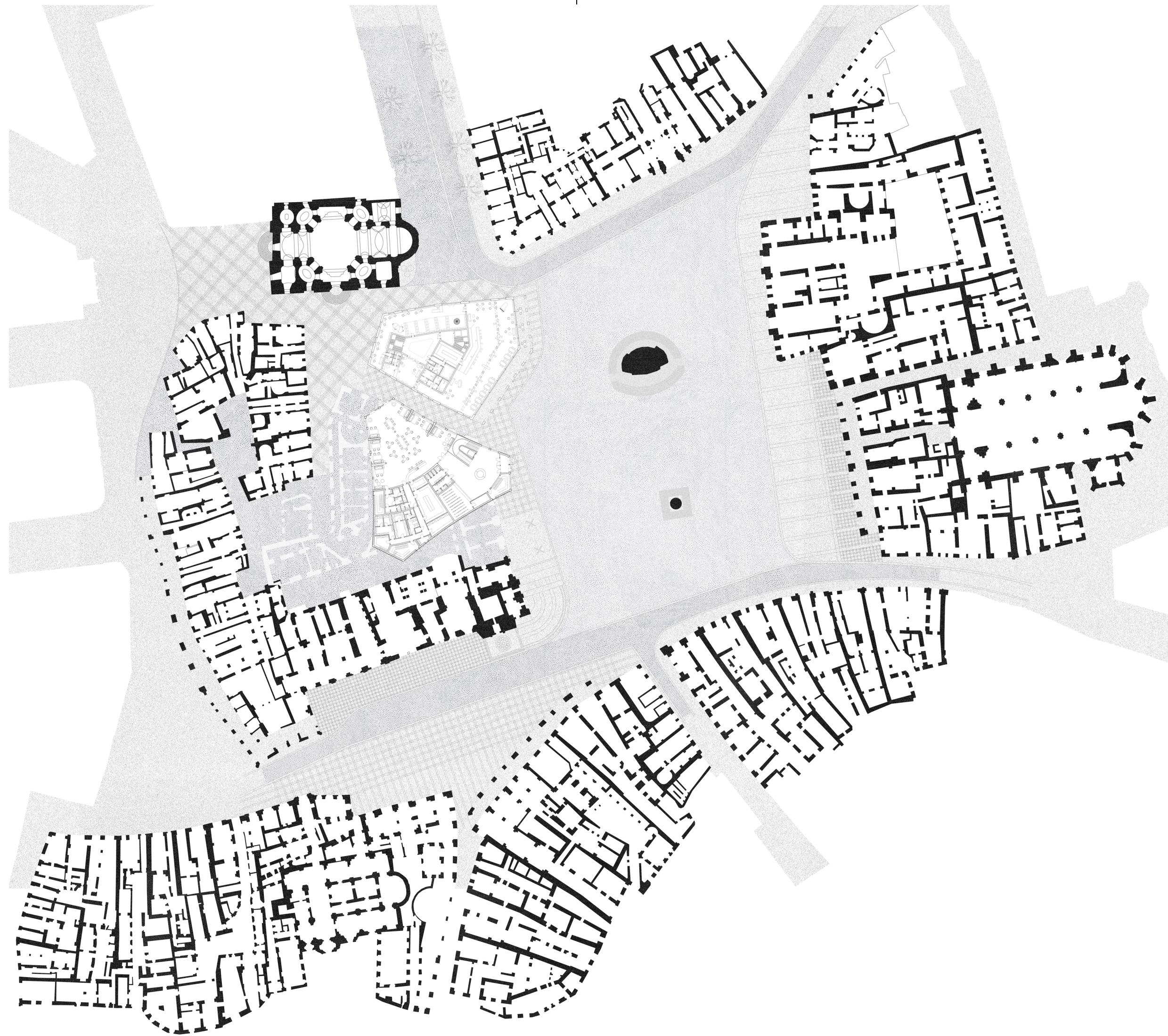

170

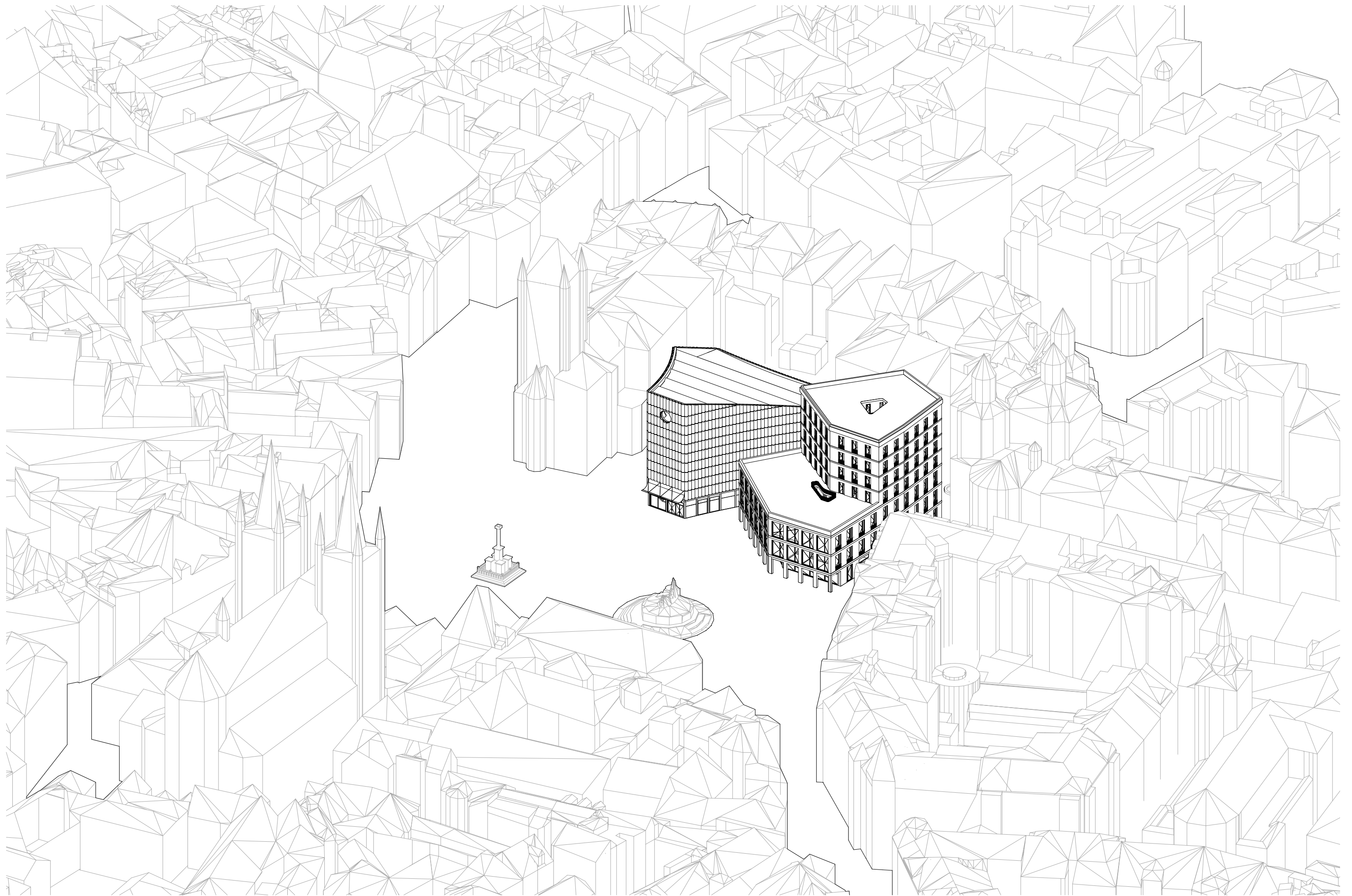

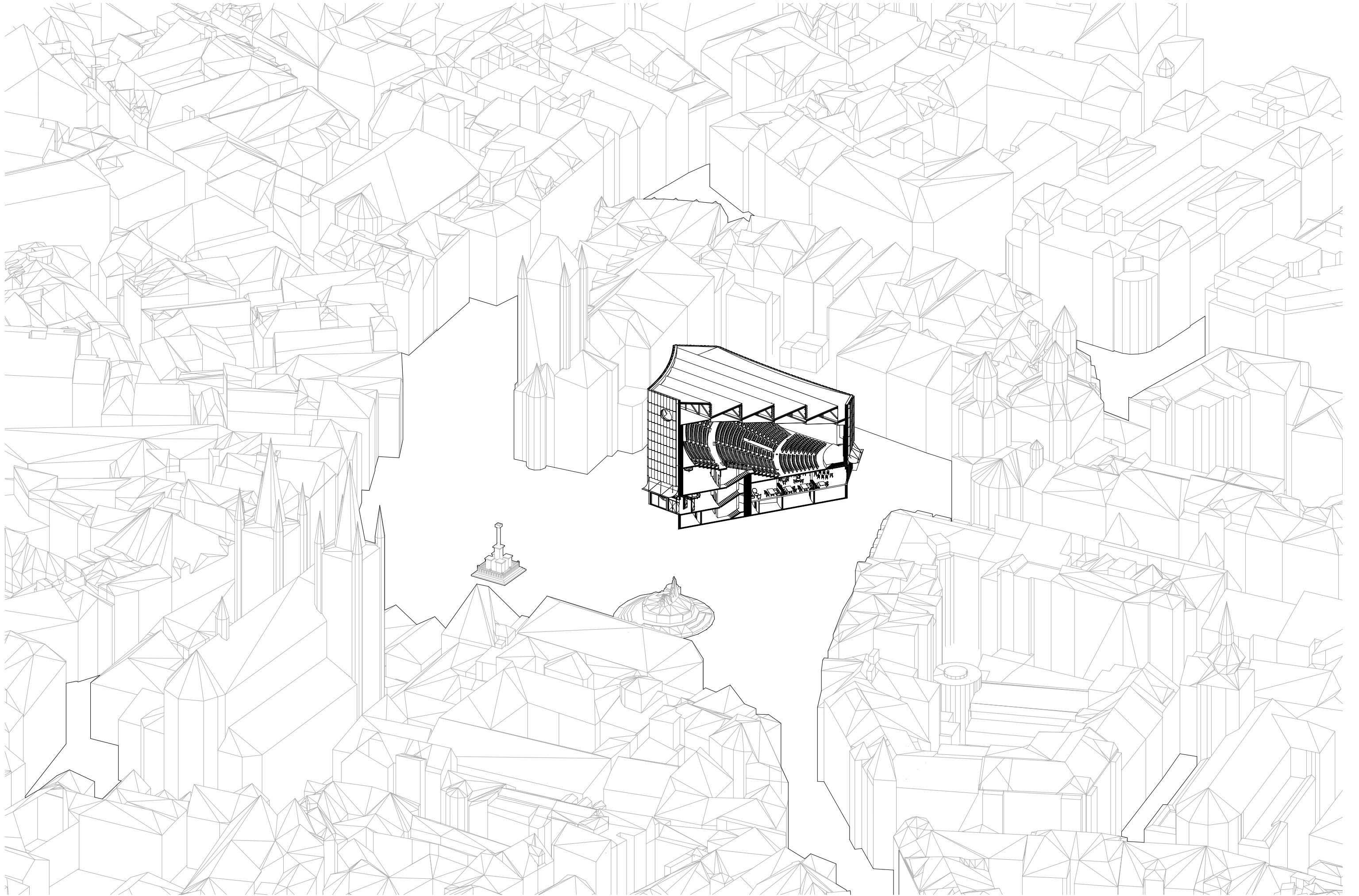

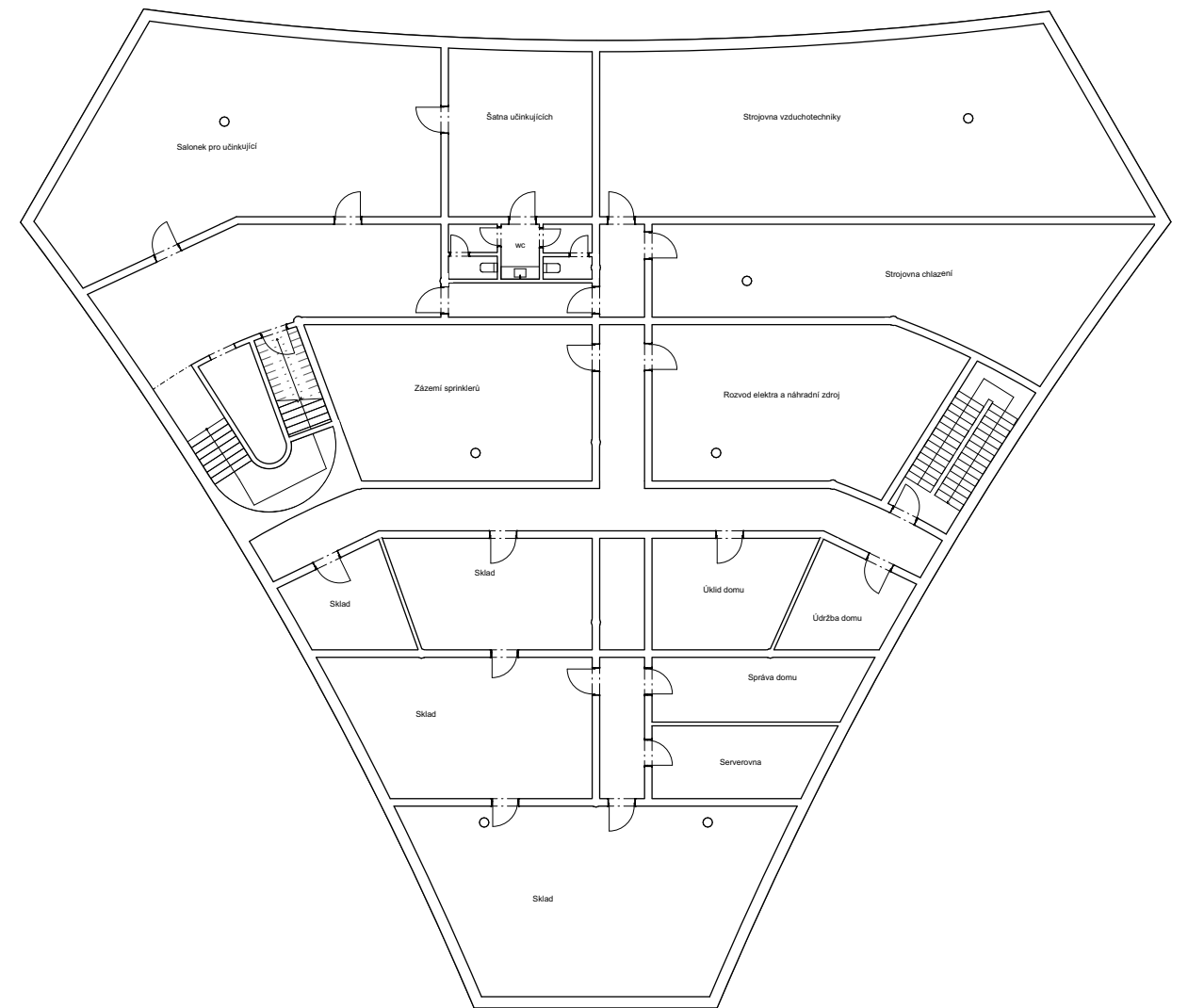
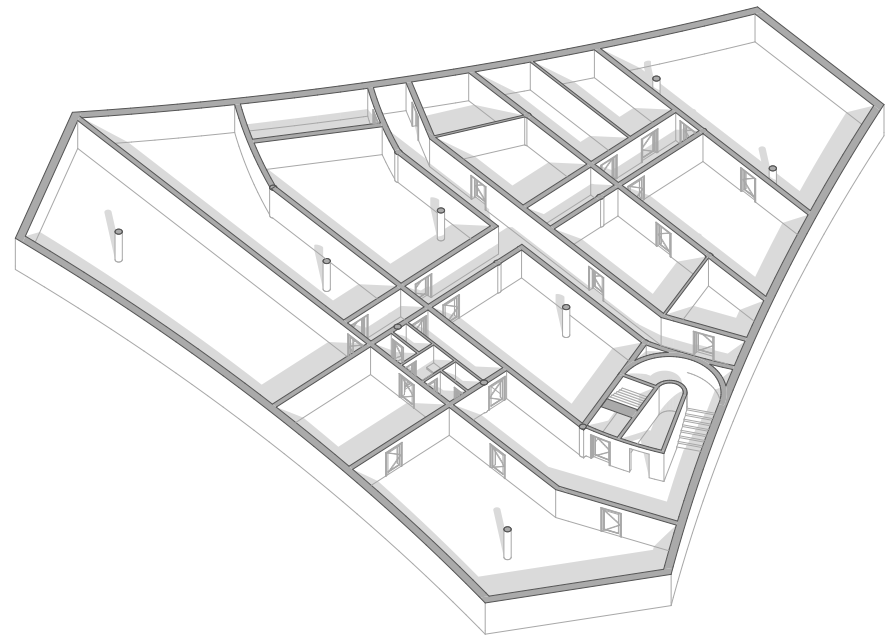

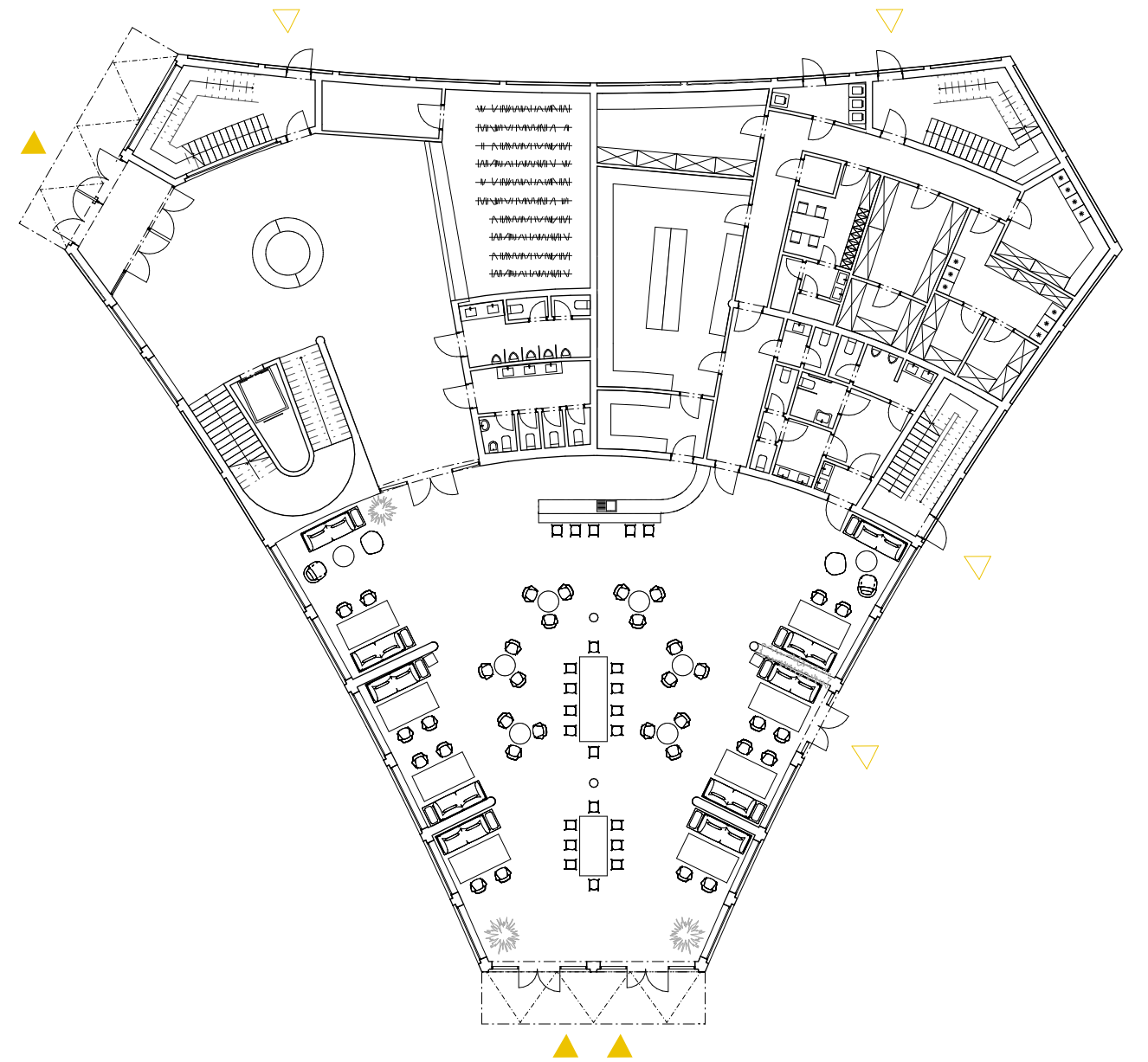
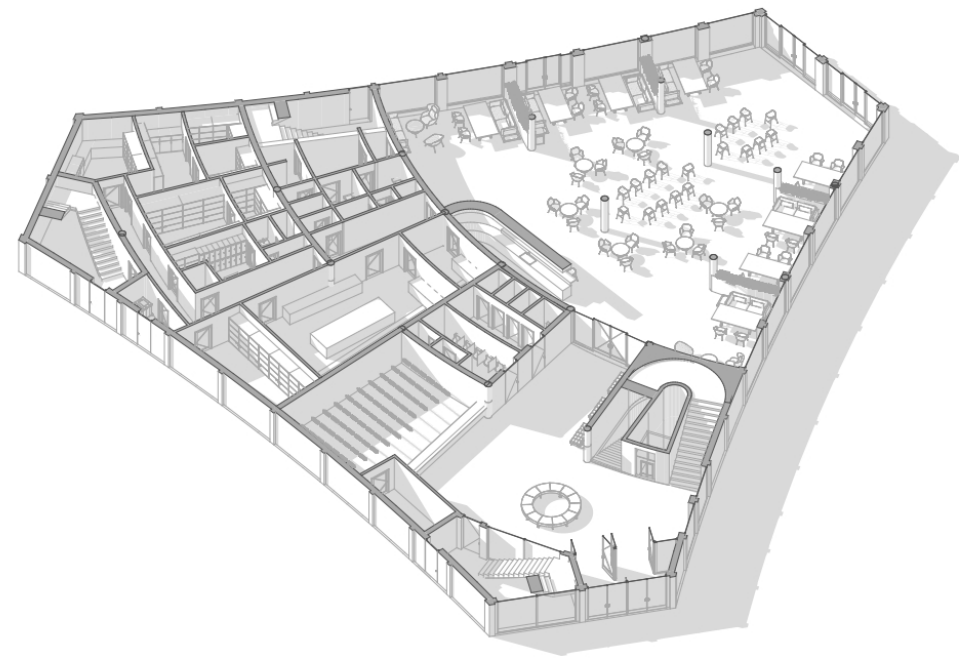

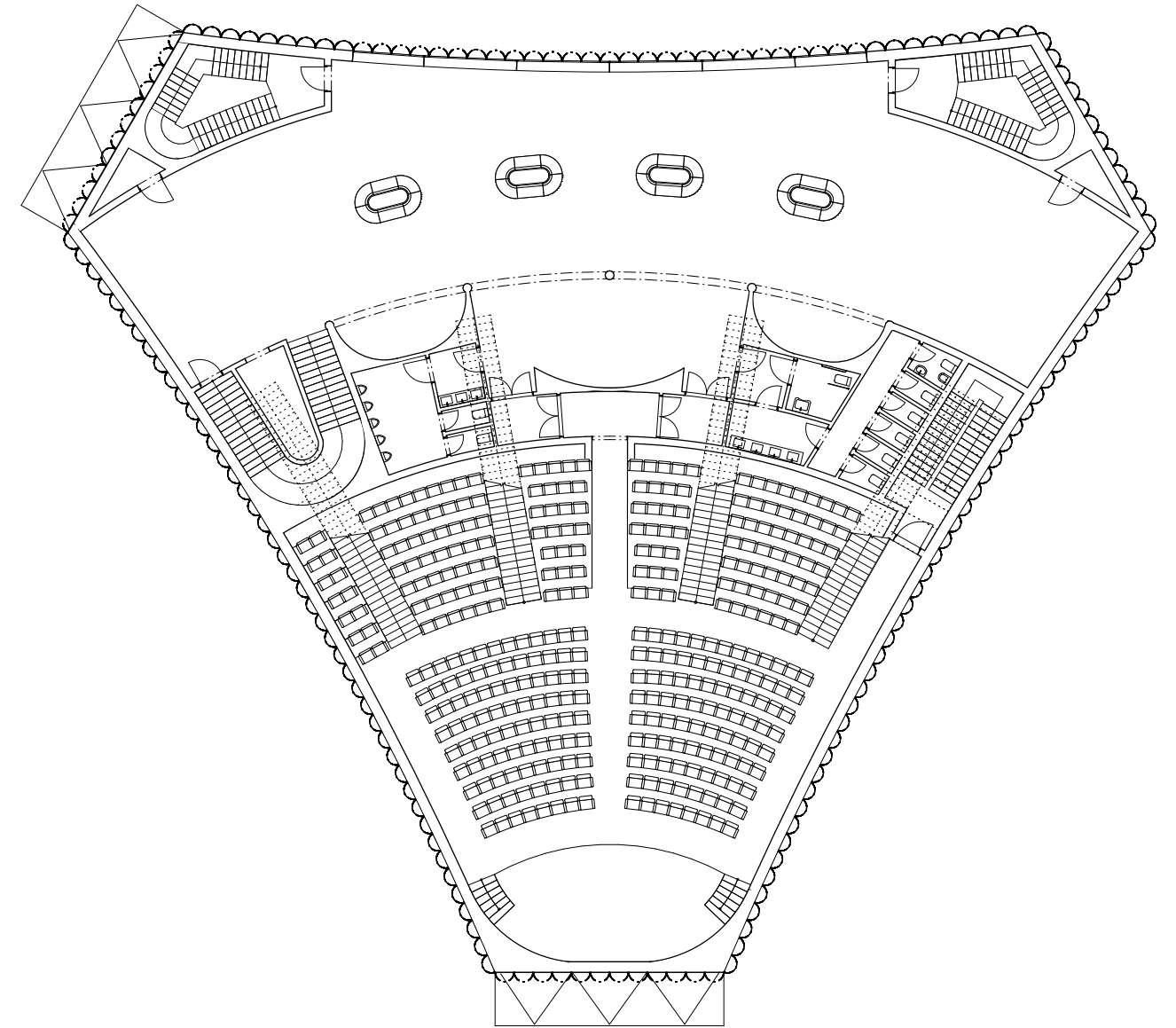
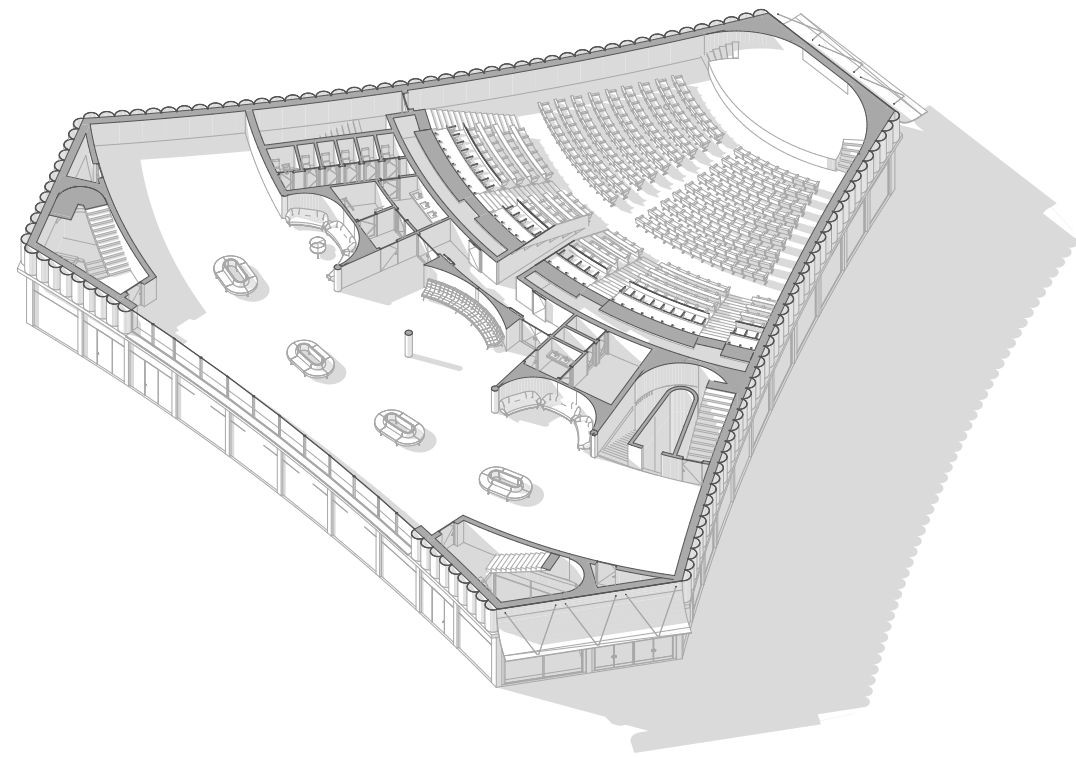

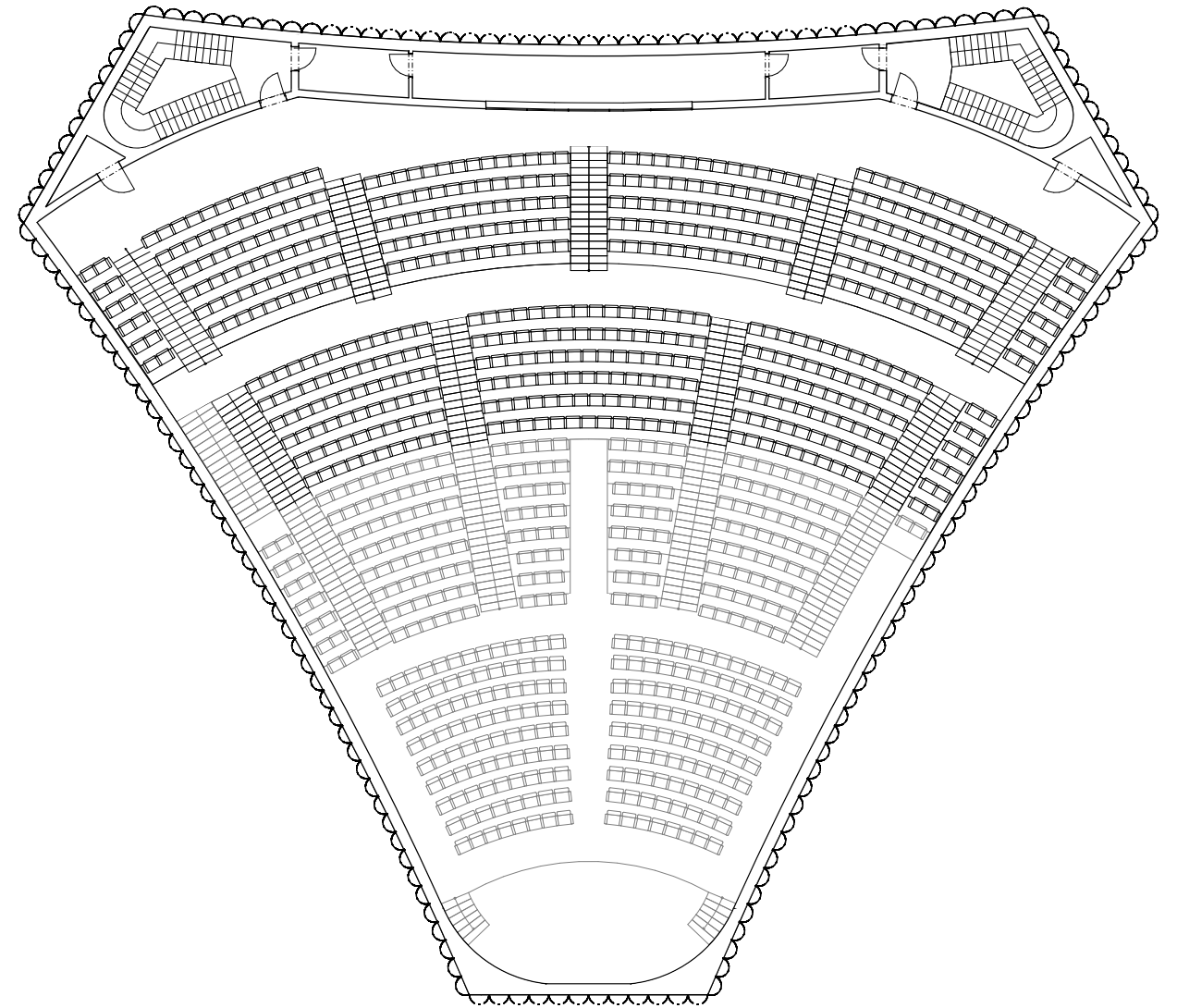
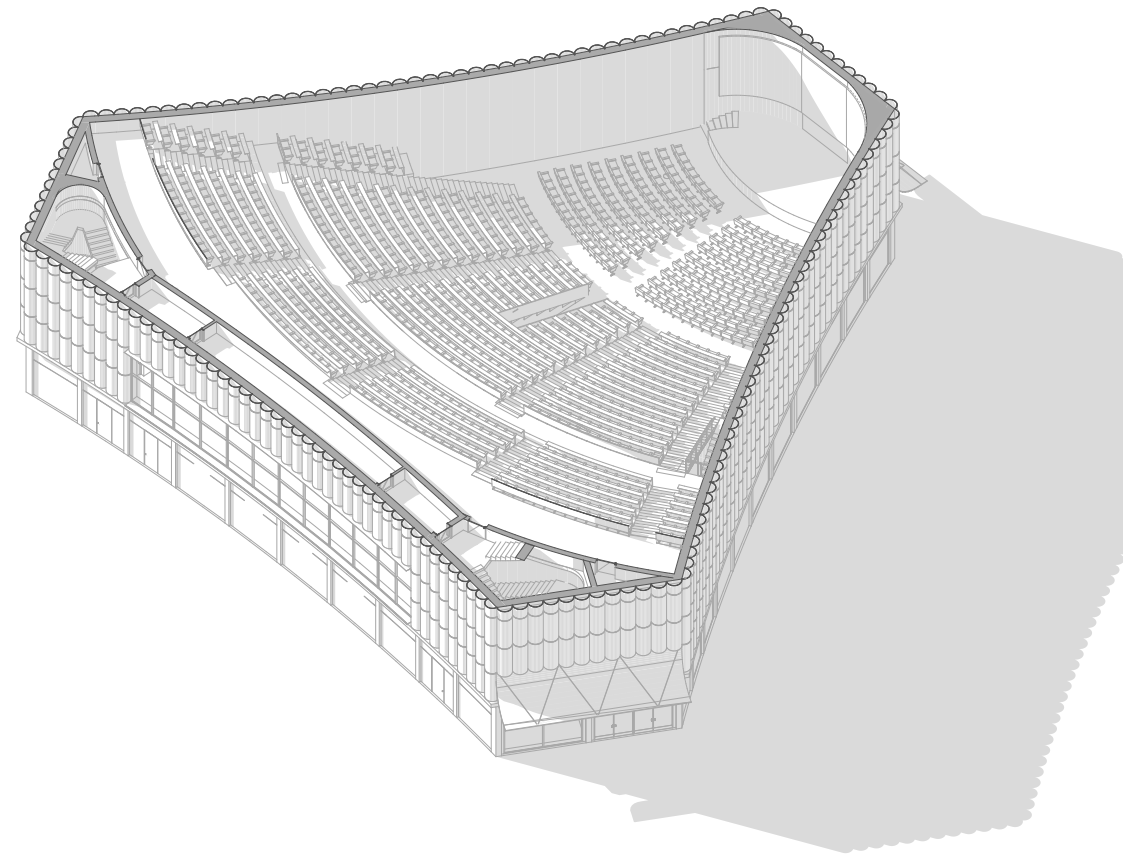

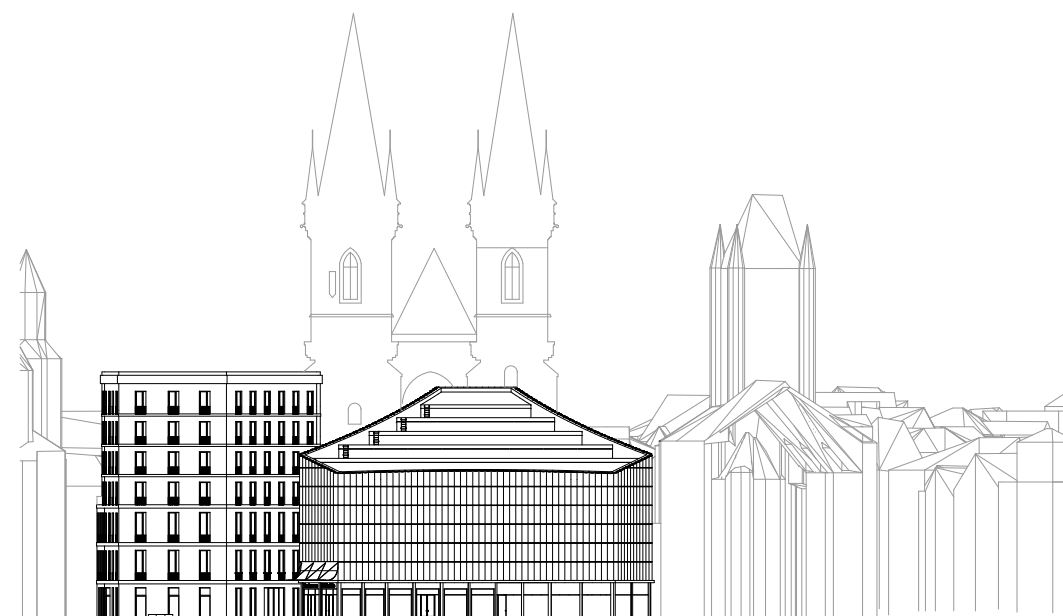
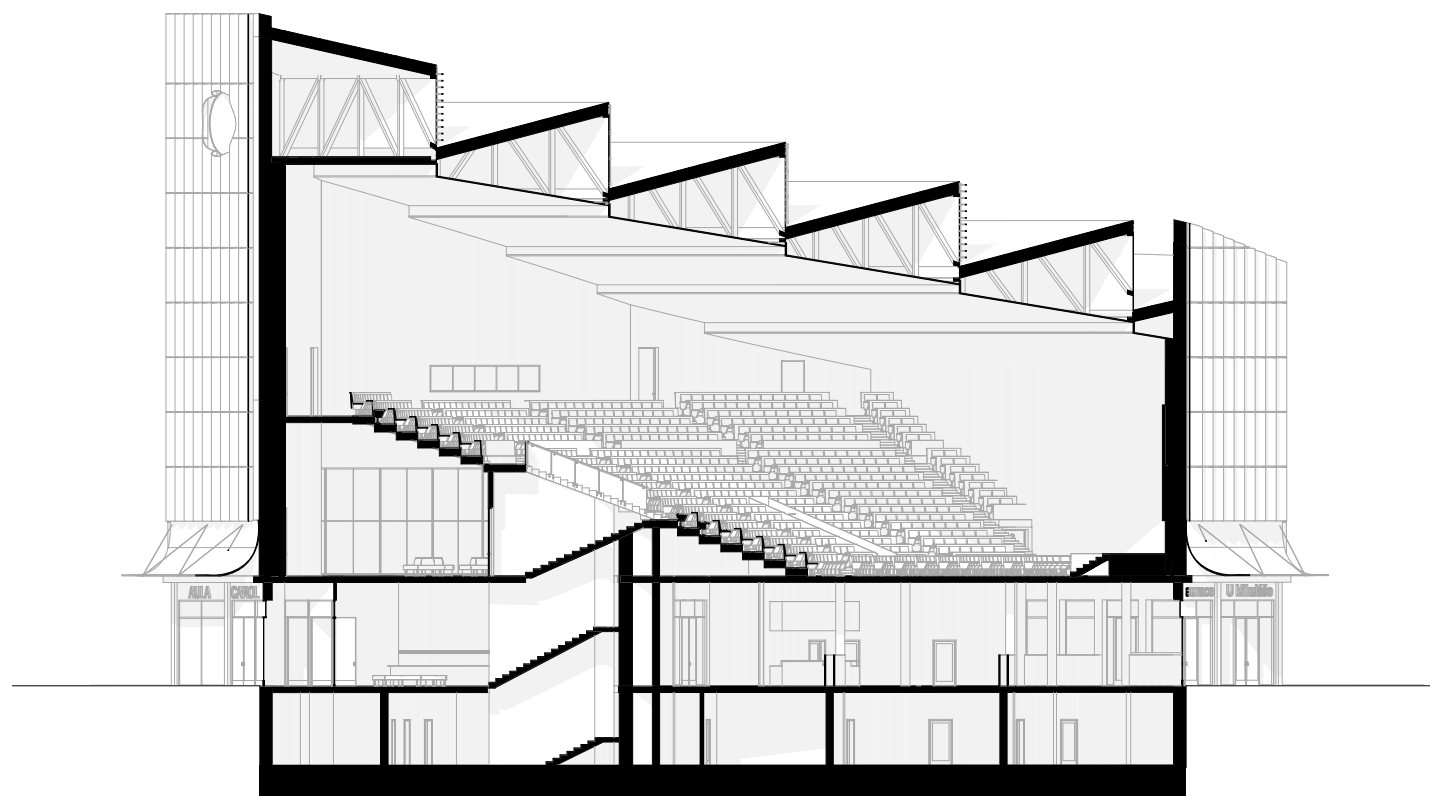

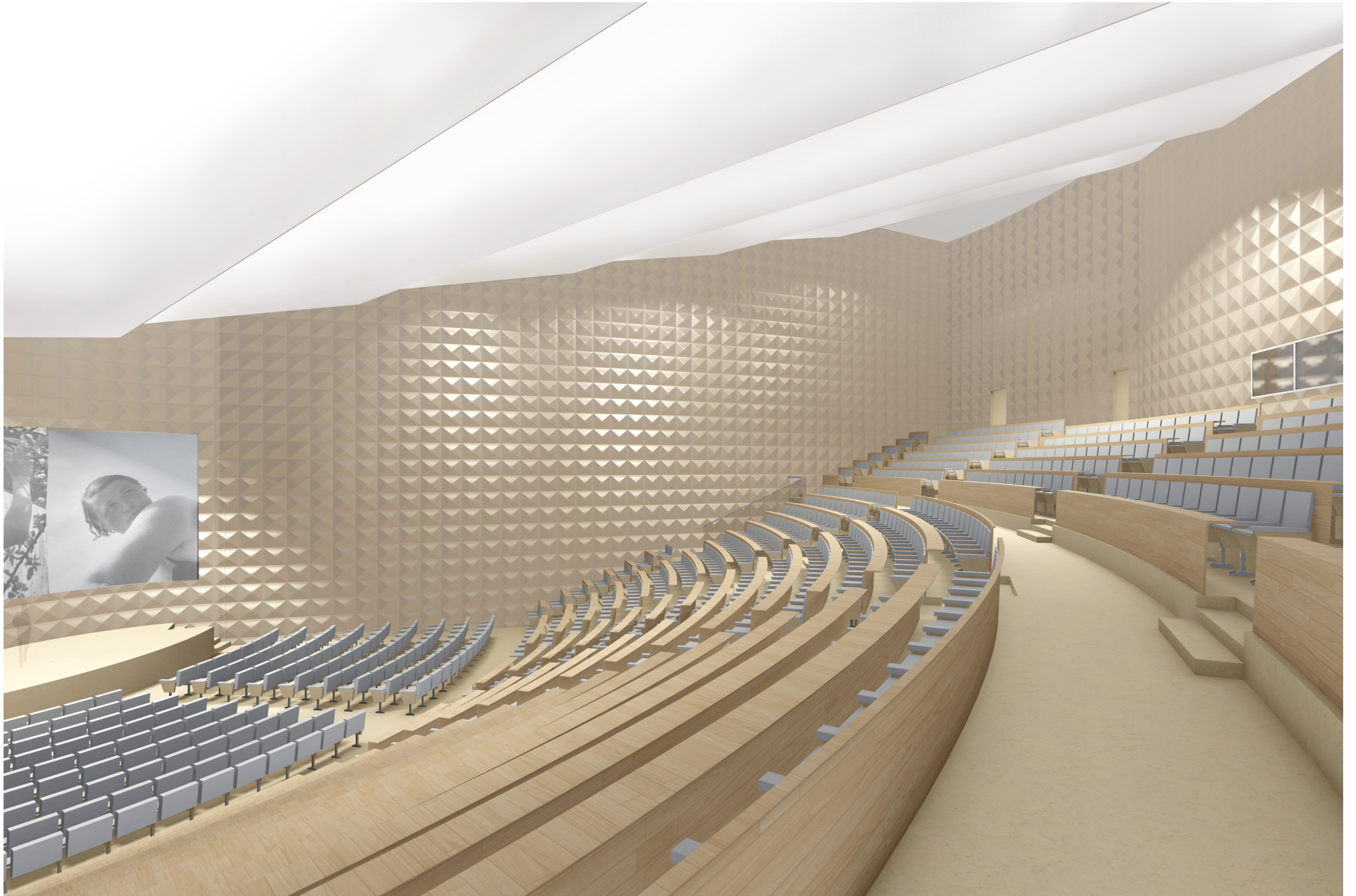

Seznam literatury

- 1 Archivář města Josef Teige 1908, Umění XXVI, č. 5, 1988
- 2 <https://www.campuj.online/blog/praha-vera-plny-na-dostavbu-staromstsk-radnice>
- 3 Architektura ČSR, 1947, číslo 1-10, s. 51
- 4 Architektura ČSR, 1962, číslo 4, s. 243
- 5
- 6 <https://www.archiweb.cz/en/b/tkk-hlavni-budova>
- 7
- 8
- 9 https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/dostavbaradnice20080212.html
- 6 <https://www.prague.eu/cs/objekt/mista/1363/narodni-technicka-knihovna>

Historie

BRŮHOVÁ K., Praha nepostavená, Praha, Česká technika – nakladatelství ČVUT, 2017
SKALICKÁ E. a kol., Srdce města, URM Praha, Praha, 2008
VLČEK P. a kol., Staroměstská radnice, Praha, Fooibos books, 2018
LÍBAL D. a kol., Staré Město pražské: architektonický a urbanistický vývoj, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1996
STAŇKOVÁ J., ŠTURSA J., VODĚRA S., Pražská architektura Významné stavby jedenácti století, Praha 1990

Seznam weby

Fascinující pouť proti proudu času. Proměny Staroměstské radnice
<https://www.milujuprahu.cz/promeny-staromestske-radnice/>
Zeměměřický úřad, Archiv: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>
Jiří Stratil blog iDnes: <https://stratil.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=404184>
facebookový profil Obnova Staroměstské radnice <https://www.facebook.com/ObnovaStaromestskeRadnice/>
Staroměstská radnice s orlojem <https://www.prague.eu/cs/objekt/mista/188/staromestska-radnice-s-orlojem>

Zdroje vyobrazení

1 Zeměměřický úřad,Archiv: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

2 Jiří Stratil <https://stratil.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=404184>

3 R,“Finis Ghetto”, Zlatá Praha IV, 1887-1888, s. 338 (Brůhová K., Pražská asanace, Praha nepostavená,, 2017, s. 21)

4 Sborník klubu za starou Prahu na rok 1957, Ochrana památek 1

5 Zmizelé stavby Staroměstského náměstí 6.4.2008: https://www.tyden.cz/rubriky/relax/cestovani/zmizele-stavby-staromestskeho-names-ti_52360.html

6 F.B.Werner, 1740 (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.100)

7 Eckert, Jindřich, Archiv hl.m, Prahy, sign, VIII 577

8 Jaroslav Tatek 2011, Praha 1

9 Série fotografií Jana Kříženeckého nebo Františka Krátkého (facebookový profil Obnova Staroměstské radnice)

10 foto z roku 1910 (Fascinující pouť proti proudu času. Proměny Staroměstské radnice <https://www.milujuprahu.cz/promeny-staromestske-radnice/>)

11 Zeměměřický úřad,Archiv: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

12 tamtéž

13 tamtéž

14 tamtéž

15 Jiří Stratil [blog iDnes: https://stratil.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=492168](https://stratil.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=492168) (V.Choutka, J.Vávra, Staroměstská radnice, sportovní a turistické nakladatelství ,Praha 1961)

16 Skici z knihy Pražská Staroměstská radnice, Praha, 1979

17 Dostavba Staroměstské radnice čeká na nové koncertní provedení (napsáno pro časopis Zprávy památkové péče, publikováno tamtéž v č. 5/2004 <http://stary-web.zastarouprahu.cz/ruzne/staromrad.htm>)

18 Archiv hl.m, Prahy, 1787 (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.84)

19 Ludvík Kohl, 1808, URM (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.80)

20 Vincenc Mordstadt, 1830, URM (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.80)

21 Josef Koruna, 19.století, Muzeum hl.města Prahy (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.12)

22 Fascinující pouť proti proudu času. Proměny Staroměstské radnice: <https://www.milujuprahu.cz/promeny-staromestske-radnice/>)

23 tamtéž

24 Josef Sudek, 1945: <http://sudekproject.cz/node/195332>

25 Hegerovy plány přestavby radnice, 1784, Archiv hl. města Prahy, sign. MAP 1-3/363

26 Josef Sakař, 1900 (Vlček P. a kol., Staroměstská radnice, Praha, 2018, s. 57)

27 Josef Sakař, 1900 (Vlček P. a kol., Staroměstská radnice, Praha, 2018, s. 57)

28 Josef Sakař, 1900

29 Peter Nobile, Vídeň, 1936 (Líbal D. a kol.,Staré Město pražské: architektonický a urbanistický vývoj, 1996, s.422)

30 Zaměření radničního bloku 1927 URM, repr. Ladislav Munzer (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.88)

31 Autor i rok neznámý, Archiv hl. města Prahy, sign. V 91/16 c

32 Pohled na štukovou výzdobu, 1901, Archiv hl. města Prahy,sign. VIII 710

33 Pohled na západní stranu náměstí, 1870, Archiv hl. města Prahy, sign. X 2661

34 Jindřich Eckert, 1901, Archiv hl. města Prahy, sign. VI 2/45 b

35 Jindřich Eckert, 1901, Archiv hl. města Prahy, sign. VI 2/45 a

36 Jindřich Eckert, 1898 (Srdce města, URM Praha, 2008)

37 Jindřich Eckert, 1901, Archiv hl. města Prahy, sign. VI 37/19

38 Pohled na štukovou výzdobu, 1901, Archiv hl. města Prahy, sign. VIII 709

39 Půdorys přízemí a 1. patra Krennova domu, 1847, Archiv hl. města Prahy, MAP P I 3/7254

40 Obnova fasády Krennova domu, 1846, Archiv hl. města Prahy, MAP P I 3/553 a

41 Štít z Krennova domu čp. 936 na Starém Městě, 1846, Archiv hl. města Prahy, VI 2/44

42 Pohled na západní část náměstí před asanací (Líbal D. a kol.,Staré Město pražské: architektonický a urbanistický vývoj, 1996)

43 foto kolem roku 1860 (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.146)

44 foto kolem roku 1900 (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.147)

45 <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/staromestske-namesti-stred-evropy-ceskych-dejin-i-misto-kde/r~58d3e02c30a411eb95caac1f6b220ee8/Jan>

46 Josef Dietzler, 1743 (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.16-17)

47 František Heger, 1791 (Skalická E a kol., Srdce města, URM Praha, 2008, s.17)

48 vlastní

49 vlastní

50 vlastní

51 Aneta Hlaváčková, Julián Čižmár, Anna Křížová, Klára Kovaříková, Slavomír Peterka, 2016, U3 FA ČVUT, Urbanistická analýza

52 <https://stratil.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=404184>

53 <https://www.prague.eu/cs/blog/prazsky-orloj-17711>

54 <https://www.prague.eu/cs/objekt/mista/3141/kaple-staromestske-radnice>

55 <https://www.prague.eu/en/articles/halls-of-the-old-town-hall-14404>

56 fotogalerie interiéru, web Praha1 <https://www.praha1.cz/obradni-sin-na-staromestske-radnici-fotogalerie-interieru/>

57 fotogalerie interiéru, web Praha1 <https://www.praha1.cz/obradni-sin-na-staromestske-radnici-fotogalerie-interieru/>

58 <https://www.prague.eu/cs/objekt/mista/3127/saly-staromestske-radnice>

59 tamtéž

60 Google Earth Pro, Streetview

61 tamtéž

62 tamtéž

63 tamtéž

64 Srdce města, URM Praha, 2008

65 <https://echo24.cz/g/SHCET/fantasticke-vize-jak-mohla-vypadat-praha-podivejte-se/1>

66 Architektura ČSR, 1962, číslo 4, s. 240

67 tamtéž

68 tamtéž

69 <https://stratil.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=433127>

70 Architektura ČSR, 1962, číslo 4, s. 245

71 Architektura ČSR, 1988, číslo 5, s. 8

72 <https://echo24.cz/g/SHCET/fantasticke-vize-jak-mohla-vypadat-praha-podivejte-se/1>

73 Architektura ČSR, 1962, číslo 4, s. 245

74 Srdce města, URM Praha, 2008

75 tamtéž

76 tamtéž

77 tamtéž

78 Architektura ČSR, 1962, číslo 4, s. 247

79 <https://www.archiweb.cz/b/soutezni-projekt-na-staromestskou-radnici-1>

80 Architektura ČSR, 1962, číslo 4, s. 246

81 tamtéž, s. 247

82 Srdce města, URM Praha, 2008

83 <https://stratil.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=657160>

84 Srdce města, URM Praha, 2008

85 Josef Sudek, 1945-1948, <http://sudekproject.cz/node/195328>

86 Josef Sudek, 1945, <http://sudekproject.cz/node/195314>

87 Srdce města, URM Praha, 2008

88 tamtéž

89 Architektura ČSR, 1947, číslo 1-10, s. 38

90 tamtéž, s. 42

91 Srdce města, URM Praha, 2008

92 tamtéž

93 Architektura ČSR, 1947, číslo 1-10, s. 51

94 Srdce města, URM Praha, 2008

95 Architektura ČSR, 1964, číslo 7, s. 479

96 tamtéž, s. 481

97 tamtéž, s. 483

98 tamtéž, s. 483

99 Srdce města, URM Praha, 2008

100 tamtéž

101 Architektura ČSR, 1988, číslo 5, s. 34

102 Srdce města, URM Praha, 2008

103 Architektura ČSR, 1988, číslo 5, s. 39

104 tamtéž, s. 41

105 tamtéž, s. 36

106 tamtéž, s. 25

107 tamtéž, s. 64

108 tamtéž, s. 75

109 tamtéž, s. 19

110 <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-12762.html>

111 https://twitter.com/FF_CUNI/status/1085608121568059392/photo/3

112 <https://is.cuni.cz/rezervace/rooms/view/31>

122 A lecture at the Hunterian Anatomy School, Great Windmill Street - Robert Blemmel Schnebbelie, 1839, pinterest

123 <https://www.thoughtco.com/ecclesia-assembly-of-athens-118833>

124 https://www.wikiwand.com/en/%C3%89cole_Polytechnique#/Gallery

125 <https://brewminate.com/steps-toward-rhetorical-analysis/>

126 https://www.independent.co.uk/news/long_reads/democracy-history-athens-greece-politics-people-society-a8345136.html

127 pinterest

128 pinterest

129 <https://www.floornature.com/expansion-of-luigi-bocconi-university-grafton-architects-4665/>

130 <https://en.wikiarquitectura.com/building/polytechnic-university-of-helsinki/>

131 <https://www.aalto.fi/en/locations/undergraduate-centre>

132 tamtéž

133 <https://en.wikiarquitectura.com/building/polytechnic-university-of-helsinki/>

134 <https://twitter.com/davidcejudo/status/525215861712625664/photo/1>

151 <http://guiaccs.com/en/obras/aula-magna-2/>

152 tamtéž

153 tamtéž

154 <https://i.pinimg.com/originals/74/52/de/7452de87543af3cf2c8742707030d933.jpg>

155 <https://patrimoniocuc.wordpress.com/2019/10/09/nubesalexander-calder/>

168 <https://www.archdaily.com/155470/ad-classics-rusakov-workers-club-konstantin-melnikov>

169 <https://divisare.com/projects/322274-konstantin-stepanovich-melnikov-cemal-emden-rusakov-club-1927-28>

170 tamtéž

171 <http://arch365bilgi.blogspot.com/2017/05/rusakov-workers-club-konstantin-melnikov.html?view=classic>

186 <https://archello.com/project/great-hall-luigi-bocconi-university>

187 <https://www.architonic.com/en/project/grafon-architects-universita-luigi-bocconi/5100607>

188 tamtéž

189 <https://archeyes.com/university-luigi-bocconi-milan-grafton-architects/>

190 <https://www.architonic.com/en/project/grafton-architects-universita-luigi-bocconi/5100607>

191 tamtéž

